

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

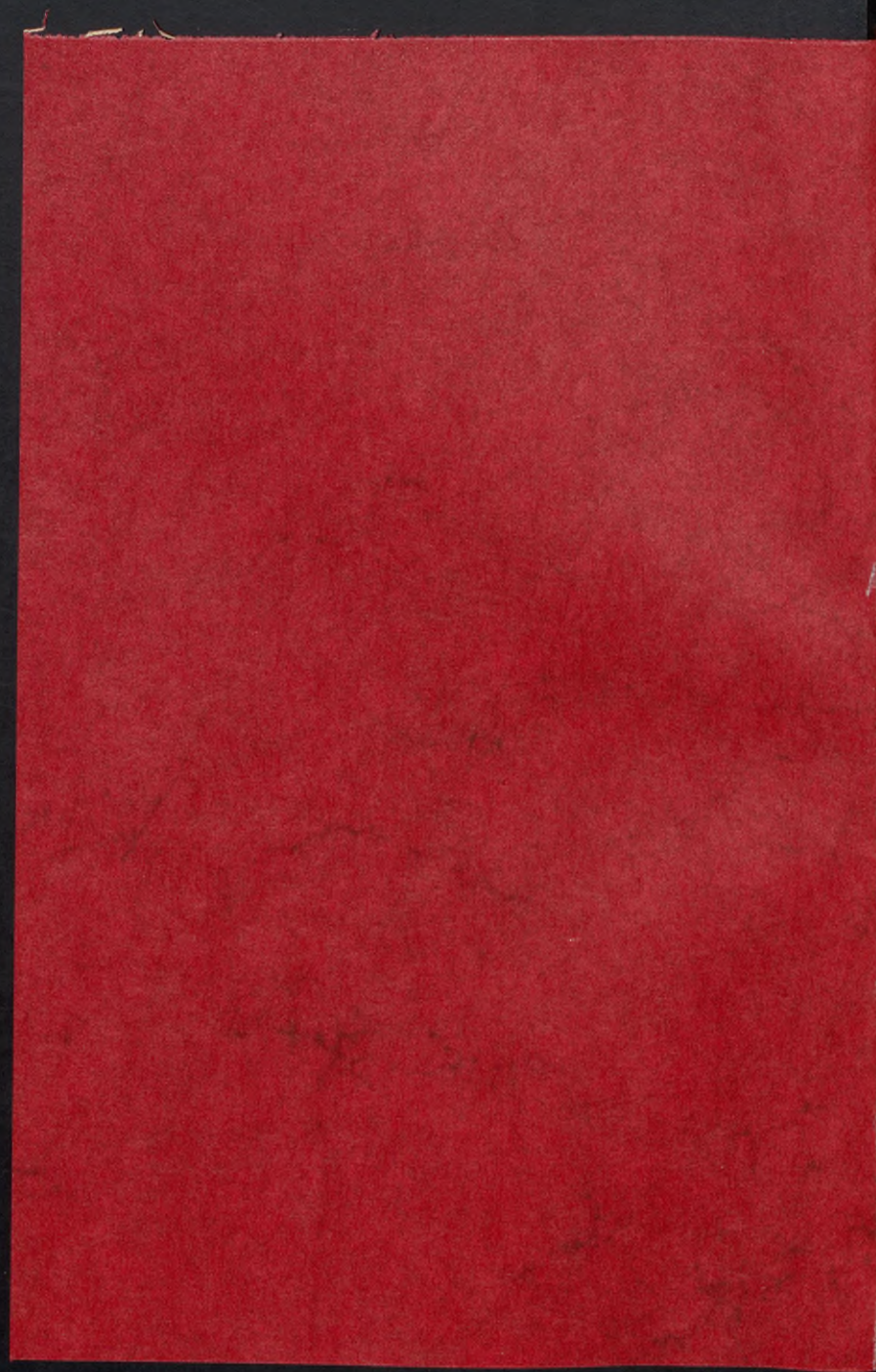

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

FRED. CONST. BJARKE.

(Pr.) Litt.
Lv

* Det Röda Håret. *

BERÄTTELSE.

SVENSKT ORIGINAL.

Stockholm. Albert Bonniers förlag.

Pris 1: 75.

28/213

JOHN B. BROWN, JR.

1850

1-
✓

DET RÖDA HÅRET

AF

FRED. CONST. BJARKE.

FOOTNOTES

FOOTNOTES

DET RÖDA HÅRET.

BERÄTTELSE

AF

FRED. CONST. BJARKE.

SVENSKT ORIGINAL.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1898.

I.

»K om, jag har nog af härligheten.»

»Å, du kan väl vänta litet, bara ett ögonblick. Där linkar gamla hushållerskan i backen, troligen med bud från gumman, att flickorna ska' upp. Du måste se henne. Hon är rasande vacker.»

»Hushållerskan?»

»A, nej! Fröken Anna. För resten är systemen inte dum heller.»

En resignerad höjning på axlarna var svaret, och med händerna i byxfickorna stirrade han ut i luften efter den lätta cigarrettröken, som ringlade och försvann.

»Jag skall presentera dem för dig.» Det lät som en half fråga.

»Såå, du känner dem?»

»De voro nere med bref vid stationen, ser du. Inspektoren känner jag, och han ... han känner hela familjen.»

De disharmoniska tonerna från en fiol och ett handklaver liksom fylldes och jämnades af ungdomligt skratt och gladt sorl, och från lönnallén, som strök förbi stora gårdsgrindarna, kunde de öfver gärdesgården se slätten, där godsfolket dansade kring midsommarstången. Solen hade just krupit ned bakom logen, så att taflan därnere syntes som svept i blått skuggflor, medan öfver vägen och lönnarna ljuset ännu låg i kraftiga toner.

Det blef en paus i musiken, men de dansande fortsatte lika ihärdigt ännu en stund, själfva sjungande takten, tills de par efter par stannade och gruppvis spredo sig öfver slätten.

Uppför gångstigen kom en gumma, åtföljd af tvenne unga flickor, i ljusa tvättklädningar.

»Ser du, jag hade rätt ändå! Det är flickorna Nylin.»

»Å fan!»

»Var nu inte gement elak! Inte har jag skrikit ut dem för att vara något så kolossalt märkvärdigt heller; men har vi stått här uppe och bara tittat på härligheten, som du kallar den, så unna mig åtminstone att tala några ord med dem.»

»Ja, bevars! Du skall till och med få presentera dem för mig.»

En flickgestalt, som i ett hopp från stättan sprang ned på vägen, afbröt dem.

Det var en smidig varelse på en aderton år eller så. Ett svall af rödt hår, som räckte

långt nedom höfterna, ringlade om ett täckt, något fräknigt ansikte.

»Nej, men herr Berg, hvarför har ni ej kommit ned och dansat? Och just nu måste vi upp. Mamma har skickat bud efter oss, och då finnes ingen pardon. Men vi ha haft så rysligt roligt. Jag är ännu så varm, så varm efter all dansen,» och med handen strök hon några okynniga hårringlar, som lekte kring tinningarna, upp i den öfriga hårmassan.

»Jag tänkte komma så säkert, vet fröken. Har hela veckan riktigt gått och längtat efter det; men så fick jag just i kväll besök af min vän Sten — fröken Gerda Nylin, kandidat Sten — och han är alls ej för dans, så vi togo oss bara en promenad på kvällkvisten. Men vi ha stått här länge och sett på dansen därnere.»

»Och inte kommit ned! Jo, ni tycks hålla edra löften bra, ni.»

Systemen, som följt gumman en bekvämare väg, närmade sig nu. Berg blinkade öfver till Sten, och med ett uttryck af stolt tillfredsställelse presenterade han ånyo: »fröken Anna Nylin, författaren juris kandidaten Lars Sten.»

Ja, hon var i sanning vacker! Ett par år äldre än Gerda och längre. Ett fint, regelbundet ansikte, och det blonda håret uppsatt i en knut i nacken. Det nästan störde det hela när nu ett halft förvånadt, halft ironiskt leende blandade sig i hälsningen.

Detta undgick ej Sten, och motvilligt, som med ansträngning, förde han handen till mössan. Det var ett minimum af hälsning.

Det sjöd i Berg öfver kamratens ohöflighet, och uppjudande all sin älskvärdhet, sökte han så mycket som möjligt öfverskyla den. Han skämtade öfver att Sten vuxit ifrån dans och dylikt. »Han är tre år äldre än jag, skall frök-narna veta —, blir bara några dagar här ute, vill njuta natur och samla tankar — i stillhet, förstås.»

»Då har verkligen herr kandidaten träffat på rätta platsen,» sade Anna; »här finns min-sann ingenting som stör. Vi äro ju bara mamma och syster Gerda, så något vidare nöje kunna vi ej bjuda på. Men skulle herrarne hafva lust och ledigt någon gång, så på Ådala äro ni alltid välkomna.»

»Fröken, det skall bli oss ett stort nöje,» skyndade Berg att svara. »När är det lägligt — eller...»

»Vi äro jämt hemma; det skulle vara en ren tillfällighet, om vi vore borta någon gång.»

»Men kom lite tidigt, vid tre-tiden redan; så här på landet kommer man alltid tidigt,» till-lade Gerda.

Hushållerskan, en af dessa trotjänarinnor, som nästan öfvergått till familjeinventarium, drog Anna otåligt i klädningen och gjorde ett slut på samtalet: »Mamma väntar.»

»Välkomna då!»

När de gått, stötte Berg Sten i sidan och hviskade: »Nå, hvad tyckte du?»

Det var de sista solstrålarna som föllo med denna intensiva ljus- och färgprakt, som till och med naturen själf blott kan åstadkomma genom kontrasterna mellan stålkallt blått och varma rödgula toner. En lätt vindfläkt smög sakta genom grenarna, prasslade ett aningsfullt ackord i en gammal asps sensibla blad, upphann flickgruppen och lyfte ett par af Gerdas spridda lockar upp öfver skuldran. De sväfvade och glittrade som gyllene spindelväfstrådar ett ögonblick, för att i nästa långsamt sjunka ned och gömma sig i skugga.

»Nå, hvad tyckte du?»

Det kämpade och darrade en sekund kring Stens läppar; så kom som svar ett kort, hånfullt framstött: »Fröken Julie.»

Måhända kunde han ej moderera tonen efter sin vilja: den ljöd skärande, genomträngande, fastän orden ej högt uttalades.

Flickorna hade just hunnit gårdsgrindarna, som Gerda stängde efter dem, då ljudet trängde fram till henne, och som om någon ropat, vände hon sig frågande om.

Ett ögonblick låg det obehagligas tråd mellan grupperna. Den slets af Berg, som, upprörd — äfven han utan värde öfver tonen — nästan i missljud ropade:

»Fröken, glöm ej att plocka nio slags blommor att drömma på!»

»Det käringpratet! Det har jag vuxit ifrån, — och så är jag så rädd, så rädd för ängsknarren!»

Ett undertryckt, silfverklingande skratt, — och grinden föll igen med en smäll. I parkgångens skuggor kunde de se den hvita klädningen tona och försvinna, då och då belyst af de aftonsolstrålar, som här förmått söka sig en väg mellan stammarna.

»Men såg du, hur det skiftade i blått och guld?»

De stodo kvar en stund, tills Berg i sin tur sade: »Kom, låt oss gå!»

»Nej, nu har jag lust att stanna.»

Och Sten satte sig på gärdesgården och tände en ny cigarett.

Solen hade gått ned, och dansen var åter i full gång. Jämmerligt gnedts fiolen ständigt en half takt före klaveret; samma strof ideligen om och om igen, blott då och då afbruten af några troligen ofrivilliga variationer. De kunde se de båda figurerna på en upphöjning, klavervirtuosen sittande och han med fiolen stående framåtböjd, med foten energiskt förbättrande takten.

För öfrigt bländade några lyktor, så att allt smälte samman i en enda oformlig massa, som rytmiskt rörde sig efter musiken. Från den uppnötta dansplanen hvirflade dammet, steg upp öfver logtaket som en ljusbrun dunst, genom hvilken midsommarstången med sina tvärkors

och kransar, en fin smäcker silhuett, reste sig i luften.

De äldre, hvilka som sysslolösa åskådare suttit rundt omkring i gräset, reste sig efter hand, samlade ihop de motsträfviga ungarna och stretade med dem upp till vägen och mot hemmen. Men nya skaror strömmade alltjämt till, ungdom från granngårdarna, hälsades med hurrarop och gåfvo nytt lif, ny fart åt dansen. — Logdörrarna öppnades, så att man såg midt igenom byggnaden; äfven därinne rörde sig snart dansande skuggor.

Berg riktigt sprattlade af danslust; det skulle kanske se dumt ut att gå ner nu, så efteråt. Frestelsen blef dock för stark; han beslöt just skynda ned och pröfva ett enda slag, då Sten hoppade ned från sin plats och gick.

Osäker om situationen, följde Berg efter kamraten och sökte sticka sin arm under hans; men när Sten ej gjorde minsta tecken till motstånd, blef han ännu osäkrare. Allt började dansa rundt i hans hjärna. Sten reser i morgon — han får inte resa — på intet villkor! Inte var det rätt handladt af honom, som kände Stens vana och visste hvad han sökte här på landet. Nej, han hade varit barnslig nu, som alltid, varit egoistisk, och Stens utbrott föll tillbaka på honom.

De veko af från stora landsvägen in på en genväg, som förde till deras hem.

»Det var kanske dumt af mig att taga dig med hit — att föreslå det, menar jag, förstår

du — men jag hade lofvat komma. Det här är också vackraste vägen i hela trakten; likgiltigt hvart vi ginge, tänkte jag.»

Han såg upp mot Sten, men ej en min, än mindre ett svar.

»Vackra flickor är det i alla fall, det kan du väl inte neka till? Familjen ansedd, ytterst gästfri. — Nå, låt dem roa sig som vill, dansa bäst de gitter. Man kan väl för helsike inte förbjuda folk att roa sig heller.»

Han höll inne; men då det förekom honom som ginge Sten och hade roligt åt hans prat, fortsatte han häftigare:

»Och så skall jag säga dig, att din kritik ej var på sitt ställe; jag fann intet i den; den kom rätt, omotiveradt sårande. Var det kanske en njutning för dig att rifva sönder hela stämningen?» Han drog sin arm ur Stens och stampade i marken. »Känner dig gör jag ju godt, men du kan ej förstå ögonblicket, ej slå ordet in på sin rätta plats!»

Utän att röra en min såg Sten ned på honom, skakade smått på hufvudet och sade: »Se och försök lugna dig litet! Det där är något du sannerligen ej förstår, och jag — jag är nu en gång så.»

Det kom som en kall dusch öfver Berg. Ett ögonblick hade han känt sig stark, i jämnhöjd med kamraten, ja, öfverlägsen honom. Han sökte efter ord att framkasta en dräpande replik, men förgäfvades, utan sjönk tafatt ned på den nivå Sten

anvisade, kände sig för obetydlig att fortsätta mot honom, vännen, och då Sten lugnt, som om intet passerat, fortsatte sin väg, följde han tyst efter.

Det var på återvägen från en längre fotvandring i Smålandsbygderna Sten sökte upp Berg, som redan i Stockholm, där någon kamrat rekommenderade platsen, och se'n i en räkka enträgna bref med lifliga färger skildrat dess ro och enslighet: »riktigt som skapad att arbeta i.»

Och Sten hade kommit, ty allt sedan julen, när hans bok, hans debut-arbete, kom ut, hade han undvikit allt hvad sällskap hette och sökt i enslighet glömma och arbeta på nytt.

Tidigt förlorade Sten sina föräldrar — blott i orediga, afbrutna minnen erinrade han sig dem, och förkrympt, glädjetom förrann barndomen i en barnlös farbrors hem. Det var därför med fröjd han, som till ett nytt lif, kommen till universitetet, kastade sig in i kamratlifvets uppsluppna glam. Han ville njuta sin sena, efterlängtade frihet och mottogs äfven med öppna armar. Men den ene efter den andre af de nya vännerna drog sig efter hand bort frånstötta af hans egendomligheter. Sten förstod ej, att hans egen brutalitet var orsaken, utan fann sig besviken, led mer än någon anade och började uppträda med en hånfull öfverlägsenhet, som gjorde det onda än värre.

Till sist stod blott Berg kvar. Äfven de hade otaliga gånger varit ovänner »för lifvet» — som Berg sade — men ständigt sökte denne åter

1167 8/9 Skrifna

upp Sten, började något så när foga sig, eller förstod att med sitt skämt slå bort de anledningar som så ofta hotade att störa deras vänskap.

Redan länge hade Sten anonymt och i hemlighet för alla offentliggjort uppsatser och smärre följetonger; men när onkeln dog, och han, som ende arfvinge, såg framtiden för sig i ekonomiskt oberoende, gaf han studierna på båten för att utslutande ägna sig åt skriftställereri.

Och han drog sig tillbaka från allt och började skriva sin bok.

I två år skref han på den och fann alltmer i arbetet en ersättning för allt det, som han tyckte lifvet nekade honom. Han lefde sig in i den boken, vägde samvetsgrant hvar tanke, bildade och formade med öm kärlek hvar sats och fäste vid dem förhoppningar, som småningom växte till visshet.

Men så kom oväntad den förkrossande missräkningen.

Knappast kritik en gång. Blott ett par tidningar talade i korthet med beskyddareton om vackra djärfva ansatser, om sund uppfattning af nya ideer, om löften för framtiden. Och han, som väntat helt annat — så mycket! — fann sig ihjältigen, förbisedd, såg sig spårlöst sjunka i julitteraturens breda flod.

Det döfvade honom.

Men ur bedröfvelsen spirade upp ett raseri mot honom själf, mot hans spakhet och hänsyn, och osäker, löjlig som han fann sig, tyckte han

sig i kamraternas blickar se spe och hån återgälda hans forna öfverlägsenhet. Det dref honom bort och sedan på våren ut i bygderna. Men där i ensamheten på vägarna spände sig åter vilja och energi; ärelystnaden, nästan uppdrifven till hämndlystnad, ingöt hos honom ett nytt element, som beslöt att okufligt, hänsynslöst kämpa sig fram.

Han skulle ej försvinna i massan för andra gången. Nej, allt som han hittills så omsorgsfullt tvungit sig att mildra och dämpa, det skulle få fritt lopp, få storma, få tilltvinga sig, om ej aktning, åtminstone en plats.

I denna sinnesstämning erhöll han Bergs bref. Denne var nog äfven en af dem, som Sten tyckt sig höra tissla och tassla; men han kände hans tanklöshet, hyste i grund och botten en verklig vänskap för honom och sökte upp honom för att minnet af det gamla skulle ännu mer sporra honom vid det arbete han påbörjat.

»Dock, redan första kvällen söker han föra mig bakom ljuset; han bör akta sig,» mumlade han.

Men bakom honom gick Berg och småsvor för sig själf. Ville kanske Sten åter börja med sin vanliga dryghet, så nog funnes medel att få honom mjuk igen. Det var nämligen ett ställe i Stens bok som sväfvade för hans tankar — bara några rader, bara en idé, men en idé, som Sten utskrattade den gång han, Berg, kom fram med den, för att se'n i alla fall hålla den god

nog att användas — omändrad och med andra ord visserligen — men utan att fråga, helt nonchalant — mir nichts, dir nichts —. Ah, det retade Berg så ofta han tänkte därpå.

»Men blir du för dryg, behöfver jag ju bara spörja efter källan, bara fråga så där i förbigående, ser du. Månne du äfven då kunde behålla fattningen, ginge lika käpprak, lika lugn som nu, — och så värst lugn är du väl heller inte, gossen min.» Han fröjdade sig och kände som en lättnad när Sten med sin käpp halshögg några oskyldiga blommor vid stigrenen.

Det hade mörknat något, och som en guld-virkad duk stack himlen af mot landskapet. Deras väg förde dem vid sidan af en å, som, speglande himmeln, drog sig i en rak gyllene linie genom ett något sumpigt fält. En fuktgrå dimma tvättade ut alla konturer, så att pilträden och spången öfver ån där långt borta blott skönjdes otydligt. Ett handklaver, som en stund hörts svagt på afstånd, kunde urskiljas allt tydligare — och tystnade; en grupp löste sig ur dimman och kom emot dem. I spetsen gick spelmannen med klaveret under den ena och kärestan under den andra armen, efter honom med hastiga steg några bonddrängar med sina töser, — de skulle ned till dansen helt säkert. Deras skämt förstummades när de passerade, men strax efter hördes åter hviskningar och skratt, tills allt igen blef lika ljudlöst stilla.

Plötsligt bröts åter nattstynaden af en ängsknarr, som inne i hafreåkern alldeles otroligt nära stämde upp sin entoniga sång. Sten stannade, lyssnade, vände sig så — mekaniskt tyckte Berg — och sade leende:

»Och till på köpet en liten feg själ.»

Sten visste, och mer än väl, att han med sitt uttryck slängde en lunta; men det var just det han ville: få kamraten att brusa upp med förnyad, ökad häftighet och förgå sig i ord, för att så med sin lugna orubblighet grundligt stuka honom, för dagar göra honom tam som ett lamm och till sist öfverseende räcka honom handen med ett: »Nej, hur kan du tro något sådant kunde ligga och gro hos mig?»

Sten fortsatte hastigare än förut och njöt af hvad som skulle komma.

Och han hade ej misstagit sig.

Bakom sig hörde han Bergs steg närmare och närmare, hörde honom nästan hväsa mellan tänderna. Det gick Sten som en obehaglig kåre öfver ryggen; för allt i världen skulle han ej vilja vända sig; men han kände Bergs häftighet, och det vore ej omöjligt, att denne kunde förglömma sig till handgripligheter. Ej för att han fruktade dem, — Berg var ju en liten spinner — men i så fall vore det ju för alltid slut dem emellan, och så vidt hade det ej varit hans afsikt att drifva det.

Först var verkligen Bergs mening att slå till. Han grep hårdt om sin tunna rökapp,

fåktade i luften, men hejdade sig och rusade efter Sten med vilja och mening att såra i alla de svaga punkter han dels under år upptäckt, dels med sitt sunda förstånd anade.

Tätt bakom Sten, så att han nästan trampade denne på hälarne, utbröt Berg, först i afbrutna satser, men slutligen allt hastigare och häftigare:

»Nej, feg själ, det är du själf, du! Hvad angår mig jäntungen! Hon hvarken hörde eller skulle förstått hvad du menade. Hvad som upprör mig, är du själf. Å, jag känner dig tillräckligt! Njut af att kittla din fåfånga, gå och öfva upp landsortskådespelaren inom dig, ty inte vill du kanske försöka inbilla mig, att du tänkte och kände det du sade. — Det är din eländiga, futtiga sträfvan efter originalitet, som förblindar dig; men den kan du gömma till punschbordet eller manuskriptet. Här skall du finna kärlek, kommer du till mig! Behöfs några originella tankar, något nytt, så säg ifrån! Kalla mig liten, dum — hvad du vill — men här kan du få dem utan hufvudvärk eller grimaser, utan att sofva till midda'n: Gök du, som ej förstår, att dina citat fördärfva marken för de andra, de verkliga. Ni, du och de andra — hela efterrabblen menar jag — det är ni som sätta allmänheten i harnesk; ni, som skulle förstå, förklara, ni skjuta i stället bom för det, draga i smutsen hvad en annan insatt sitt lif, sin erfarenhet på. — Inför publikum, kamraterna —

inför mig till och med, som du annars ej tittar på ens, för ett ögonblicks triumf, missräknad öfverlägsenhet, smäller du in ditt »fröken Juliel» — Ah, skam dig, som gräfver i stället för att bygga!

»Du hör inte, nej, du vill inte höra. Men känner du det här kanske?» och han började halfsjunga med citerande ton: »'Ja, själfva vagg-sången är det första konstlade medel, som förhjälper människan till sömn och ro, väcker behovet efter det stimulerande, som stegras och stegras, tills det ändrar med begäret efter starka, rusande drycker.' — Känner du det kanske?»

Som stucken af en orm, vände Sten sig om, grep Berg i kragen och ruskade honom.

»Ömkling, hvad menar du, säg!»

»Å, det var då för väl, att jag ändtligen en gång kunde träffa dig!»

Men just det triumferande hos Berg återgaf Sten fattningen. Han släppte honom med en handlös knuff, drog på sig rocken, som han hittills burit öfver axeln, och sade:

»Det har visst blifvit lite sent för dig. Raska på, ska' vi se till att komma i säng fortast möjligt.»

II.

Sedan han skilts från Berg, stannade Sten ännu länge uppe och arbetade. Först långt efter sedan det dagats gick han till sängs och vaknade efter en orolig sömn fram mot nio-tiden på midsommardagen.

Han sträckte ut sig och grep från nattduksbordet några af en massa tätskrifna ark och började uppmärksamt genomläsa hvad han skrivit under natten.

Det var godt. Sällan eller aldrig fann han sig ha lyckats så väl.

Den irriterade stämningen från föregående afton, raseriet, som han blott med yttersta ansträngning lyckats kufva, afspeglade sig i det skrifna. Här voro ord och inga visor längre: det var grön galla. Ty skarpa som skärande piskslag följde mening på mening. Alla hans förödmjukelser och lidanden — verkliga eller inbillade — vrålade här ut i gisslande hån mot

allt, allt, grepo som roffågelklor in i människo-
hjärtats doldaste gömmor och slet o af de vekaste
strängarna — strängar, som ännu ingen vågat
vidröra.

Det gick som ett jubel genom honom, ett
jubel öfver att nu hafva hunnit hvad han så
länge sträfvat efter: att öfvertrumfa alla andra.

Och han läste det om och om igen och njöt
ännu mer, när i hans inre en svag känsla af
förebåelse anklagade de grofva fingrar, som sud-
dade ned hvad andra ännu lämnat rent och skärt.
Det var en seger öfver sig själf han här vunnit,
öfver de hänsyn och fördomar idiotisk uppfostran
inympat. Vägen låg öppen — hans väg — och
med knutna näfvar, i känsla af obändig kraft,
sprang han upp och klädde sig i hast.

Men därefter i en sorts löfsal, som värden
konstruerat af träribbor och unga björkar, satt
Berg och studerade romersk rätt. Kuggad i
sin examen på våren, hade han skrivit och heligt
och dyrt lofvat sin gamla mor att vara flitig
under sommaren. Moraliskt tryckt genom ovän-
skapen med Sten, hade han i dag på morgonen
packat upp sina böcker, som hittills ostörda fått
hvila i kappsäcken, och nu — midt på blanka
midsommardagsförmiddagen — jo, det vore något
för mutter att se.

Han läste och gjorde anteckningar i ett
häfte. Bordsduken generade så, hvarför han
flyttade undan brödkorgen och några smörgås-
assietter för att få ett hörn fritt. Men när i

detsamma Sten kom utför trappan, begynte han skriva lika ifrigt som förut.

Men Sten bevärdigade honom ej med en hälsning ens, utan satte sig och började äta med glupsk aptit.

Från löfsalen var en något så när fri utsikt öfver landskapet. Man hade måst gräfvä in ett långt stycke i backslutningen för att få plats för den nya gästgivaregården. Den låg där som innestängd med kala lerväggen och skogen högt öfver taket bakom sig. Lermassorna från utgräfningen voro uppstaplade rundt omkring, och ena flygeln pryddes ännu af murarställningar och kalktunnor. Uthusen och lämningarna efter den brända gården syntes på andra sidan vägen, hvilken likt ett grått band löpte utför backarna, tills den med ens krökte och försvann in i skogen.

Nej, aldrig hade dagen varit så klar, ljuset så ljust. Hela trakten, som i går var så tröstlöst ful, fann Sten i dag mäktig, imponerande, oaktadt dess torftighet. Den lockade och drog, och i vild triumf kände han som om världen först nu ville öppna sig äfven för honom.

Han skar ännu en tjock skifva af osten och lämnade skyndsamt löfsalen.

Så länge gården var i sikte voro stegen be-
tvingade, afmätta; men kommen uppför backen
i skydd af granarna, vek han af från vägen,
slängde sig öfver stängslet och ilade in i skogen.

Höga, allvarsamma stodo granarna därinne; det doftade och susade. Friskt, friskt!

Å, hvad han var Berg tacksam, som förmått honom komma hit; här om någonstädes kunde man arbeta.

Framför honom låg åsen brant, tätt bevuxen, otillgänglig på sina ställen; men han väjde ej, ville ej väja. Nervös, öfverspänd som han var, syntes honom toppen däruppe som hans mål: han måste dit upp, kosta hvad det kosta ville. Men ej ens de svåraste ställena bjödo allvarsamt motstånd, och han harmades när ej hans hela kraft behöfdes för att öfvervinna dem.

Åsryggen var nästan kal, så att trakten utbredd sig som ett panorama djupt under fötterna. Därnere lågo gårdar, hvitmålade herrgårdar, där flaggor vajade från höga stänger, bondgårdar med halmtäckta lador, torparstugor halft dolda i skogen eller ensamma midt i en stenig backe, åkrar och sjöar, och där långa räcker af telegrafstolpar längs järnvägslinien, men inte ett tåg förstås; nå, det kommer väl en eller högst två gånger om dagen. Resten var skog; närmast mörkgrön och tydlig, men längre bort blånade äfven den samman med det andra, tills längst bort allt försvann i solröken.

Sten torkade svetten ur pannan och kände sig trött — trött och missnöjd med sig själf.

Ständigt lät han sig ryckas med af första intryck: efter minsta framgång rände han som en skolpojke. Lek, bara lek! Hänförelse och seger-

fröjd, vore det plats för dem nu? Nej, först gällde det att fånga in allt det spridda, obestämda, som ännu sväfvade i blotta tankar, samla det för att pressa in det i helgjuten form och besjåla det med detta onämnbara, som spränger likt kilkraft. Se'n — ja sen blefve tid för annat.

Men början var gjord, och han ägde full tilltro till sig själf. Otålig arbetslust kom öfver honom, ej ett ögonblick finge förloras, och han följde stigen, som i zigzag slingrade utför andra sidan höjden, sökande återknyta tankegången från föregående natt.

Hvad han då skrifvit stod som präntadt i minnet. Han genomgick det sats efter sats. Där voro några luckor bara, som skulle fyllas, något omotiveradt, som borde ändras, och så vore allt godt, just som han ville hafva det. Men när han började röra i det, sviktade alltsamman; fel efter fel trängde sig fram, och till sist föreföll honom allt matt, intetsägande eller som öfverdrifter, hvilka sköto in i det abnorma.

Det var för dumt att manuskriptet stannat där hemma, ty han hade så trasslat in sig med sina ändringar, att hvad han gått ut från och det tilllagda blandade sig samman och liksom gömde tråden för honom.

På afsatsen som han nått var skogen borthuggen: högar af bruntorra grenar lågo rundt kring vedtrafvarna, och stubbarna nästan gömdes af hallonbuskar och myrstackar. Mellan stenarna

frodades massor af smultronblommor, som stucko af mot marken. Här var stekande hett.

Men längre åt sidan — inne under furorna bland ljungtufvorna — var härligt och svalt. Där drog Sten af sig rocken och lade sig ned med armarna under hufvudet. Och trött på att längre söka reda den härfva ideerna trasslat in sig i, lät han tankarna löpa fritt, tills de stannade vid föregående afton och det uppträde han då haft med Berg.

Ja, nog skulle Berg få veta, hvar han hade att hålla sig alltid. Det gemena citatet i går kväll, det var så godt det kom först som sist. Bland kamraterna måtte han nämnt om det; nu förstod Sten häntydingarna; men till honom själf kom han först i går. Sedan boken kom ut hade han ej ägnat det stället en tanke ens, men erinrade sig nu, att Berg en gång på hemvägen en rummelnatt framslungat något, som kanske liknade det där om vaggsången. Och plötsligt blifven orolig, började Sten ransaka sig med ytterlig sorgfällighet, men blef åter lugn när han fann sig fri inför sig själf.

»Ett nonsens, gammal idiotism alltsammans. För resten, vill han göra anspråk på det, så gärna för mig, jag behöfver det ej; men först så där bakom ryggen och se'n som vapen under ilskan, gement, gement!»

Hans afsky för sitt förra arbete stegrades ännu mer vid dessa nya obehagligheter. Om ändå hela boken vore oskrifven! Den blir i alla

fall blott begagnad till jämförelse med senare arbeten. Ej ett spår till nytta af den! Ingen, eller nästan ingen, känner den. Å, han skulle aldrig glömma minen på den där »rasande vackra», när Berg i sin vanliga enfald presenterade honom som författare. »Men det kommer tider då man ej ler åt författaren Lars Sten.» Han tänkte på manuskriptet där hemma.

Men det susade uppe i grantopparna, och här och där föll en solstråle skimrande på grenar och stammar, liksom i går på Gerdas klädning.

Sten blef nästan flat öfver att han kom ihåg namnet. Ett par gånger under dagen hade hon redan trängt in i hans tankar — och han hade ju äfven drömt om henne; det var hennes röda hår som hela natten fladdrat upp och ned i solljus, tills det gång efter gång långsamt, långsamt sjönk och han sökte gripa efter det, men utan att få fatt i det.

»Hon, lillungen, som var rädd för ängsknarren.» Han slöt ögonen, och scenerna från gårdagens afton passerade den ena efter den andra. Några flugor, som surrade honom om öronen, föllo in i dansmusiken — den ljöd svagt, långt borta i fjärran — och Berg, nog skulle han få sin varma mat — och glittret och solen i det vidunderliga håret — —

Timmar förflöto, solstrålarna föllo snedt in under granarna; han låg midt i solljuset när han äntligen vaknade.

Men med arbetet var det som förhåadt de följande dagarna. Ej en enda mening kunde få den rundning, den kraft, att den passade med hvad han skrifvit den natten. Våldsamt, men otympligt, löpte tankarna samman, bara stötvis, som flåsande andedräkt, dock utan logik nästan, utan stämning öfver det hela. Och formade sig tankegången efter viljan, så behöfdes blott det minsta störande utifrån, den minsta obetydlighet, som blicken uppfångade, för att länka in på annat område.

Det var det röda håret, höjande och sänkande sig i solljus, som ständigt kom och skimrade in i tankarna.

I början log han däröfver.

Ansiktet kom han ej ihåg ens. Några fräknar kring näsroten och så det där skålmska skrattet när grinden föll igen; men det var också allt.

Fatalt att just nu detta intryck skulle komma och störa. Han sökte blifva det kvitt, men likt en fluga som bortjagas vände det åter i allt trängre och trängre kretsar, allt mer och mer irriterande.

Dock, han förstod så godt, hvad det var. Förhållandet vore ej annat än att fantasien, en gång genom en tillfällighet väckt, så efter hand förlänat det som nu fångslade färger och glans, som snart åter skulle förblekna och försvinna i intet. Han väntade tåligt och sökte tvinga sig till arbete; men när dagar efter dagar skredo och spelet

fortsattes, måste han medgifva, att han blifvit en lekboll för något så banalt som en landtlollas röda hår.

Hvar timme, som så förflöt i grubblande sysslolöshet, fann han var stulen bort ur sitt lif, och småningom växte och jäste det till ett hat mot detta tanketomma hufvud, mot detta ansikte, som gömde sig för minnet i en gloria af guld-rödt skimmer, ett skimmer, som ej lät sig bort-resonnera, ej afvisa, utan förlamade all arbets-kraft och drog tankarna in i en irrdans, där allt förlorade håll och fäste. Där låg arbetet och möglade, och han, han tänkte som en narr blott på detta skimmer eller medel att blifva det kvitt. Så kunde det dock omöjligt få fortfara: arbetet hade sina kraf, och han beslöt försona sig med Berg för att sedan — hellre först än sist — öfvervinna sin motvilja och söka upp och se detta röda hår i dess fattiga verklighet.

Från början var Bergs afsikt att, komma hvad komma ville, ej den här gången taga första steget, — han vore ju i sin fulla rätt; men när Sten fortfarande fullständigt ignorerade honom, blefvo föresatserna allt obestämdare, och några närmningsförsök, som alldeles öfversågos, gjorde honom först riktigt olycklig. När därför Sten en dag hälsade med sitt forna »god morgon!» hade Berg säkert sprungit kamraten om halsen, så vida ej något främmande hos denne liksom bestämdt afvisat.

»Det är för väl det är öfver i alla fall,» — och Berg drog en suck af lättnad.

Under hela deras bekantskap var detta första gången Sten tagit ett närmande steg. Berg förstod därför, att något måste bestämdt ha passerat, men hvad, var ej godt att bli klok på. Sten satt bara fördjupad i tidningen och läste — läste referatet öfver prästkongressen. »Intresserar det honom, eller läser han alls inte? Men snart kommer det i alla fall — utbrottet, som drar in himmel och jord för att till sist urladda sig öfver mig.» Det blef rent af ängsligt, tyckte Berg.

Ändtligen lade Sten bort tidningen, såg forskande upp och sade långsamt: »Det var ett sällsynt vackert hår.»

»Ja, var det inte! Hon kallas här allmänt 'fröken med det vackra håret'. Jag, jag tål nu för min del inte rödt hår; men det här, det är ju mer ovanligt, förstår du.»

»Har du sett det annars också, på nära håll; vid vanligt dagsljus menar jag, förstås?»

»Ja, senast i går. Men då var det flätadt; jag lade ej heller närmare märke till det. Men vi äro ju bedda att göra besök; där skall vara förfärligt trefligt. Kom nu, så gå vi dit ett slag på eftermiddagen — för att se på det.»

Han räckte ut handen mot Sten och fortsatte:

»Kära du, var ej ond på mig längre! Häftigheten drog mig med, gjorde mig brutal, och då

säger jag ju ting, som du väl vet att jag aldrig i själ och hjärta menar.»

»Å, håll nu bara upp! — Jag är ej vid lynne att röra i det där; men längre fram ska' vi ha en uppgörelse; var du lugn för det.»

Sten steg upp, vek pedantiskt ihop tidningen och gick; men kommen ett stycke i gången, saktade han, vände sig om och sade: »Före midnatten vill jag arbeta, men få se, kanske jag mot kvällen går med till Nylins. Det kan ju bli rätt lustigt atf lära känna de där människorna.»

Berg satt förvånad och såg efter honom; allt hade gått så rent stick i stäf mot hvad han förmodat.

III.

»Sten, Sten!»

Det var Berg, som skrek upp mot fönstret, där kamraten sågs sitta böjd öfver skrifbordet.

Alltsedan morgonen gick Berg i ett glädjerus, blandadt med oro att Sten möjligen skulle kunna ångra sig och ej alls vilja gå med öfver till Ådala. — Envisas dugde ej, det visste han se'n gammalt: han måste lockas, fås ut på planet, så glede han nog af sig själf sedan.

»Sten! Hör du inte?»

Jo, Sten hörde, ty han steg upp och stängde fönstret om sig.

Berg lät dock ej afskräcka sig, utan pilade uppför trappan in i hans rum och ropade:

»Har du inte lust att komma med ut ett slag — komma med och bada — eller bara gå, om du vill?»

»Min har stannat; hur mycket är klockan?»
frågade Sten.

»Hon går på fem,» svarade Berg utan betänkande. Han ljög: hon var inte tre ännu; men det gjorde ingenting. Han lade armen om Stens skuldra och nästan drog honom upp. »Nu har du setat uppe först på natten och se'n tjurat hela dagen. Kom, så gå vi en vipp.»

Sten sökte göra sig lös från honom, men Berg fortsatte: »Man skall ej taga det så värst heligt heller; till och med jag har slutat med studierna för i dag. En — två — tre — hop med papperslapparna!»

Då Sten drog på smilbandet, förstod han, att spelet var vunnet, och skyndade att öppna kappsäcken, där Sten dröjande lade ned sina papper. När de kommo ned på gården, föllo några sparsamma regndroppar, hvilka som stora bruna stänk blefvo liggande i sanden; Sten sträckte ut handen och tycktes tveka.

I sin förskräckelse ropade Berg: »Ser du, så'n tur! Något mulet, inte ett dugg varmt: vi kan våga oss ut på långtur. — Kom nu!» Molnen vore fasta — som stora grå kuddar mot det blå. Det blåste, så regn blefve det inte. Gällde bara att få Sten med, och Berg vek af in på vägen motsatt den till sjön.

Inom sig glad öfver att vara dragen bort från arbetet, följde honom Sten. Det ginge ju efter hans önskan. Han såg efter Berg och log. »Den idioten!»

Men Berg triumferade, och som ett försök att förströ och förvilla Sten, började han prata i allt.

»Nya skänkpigan, som kom i går, har du sett henne? — Plump, som alla bondtöser — och fräknig på armarna, men det är dock något så där vid henne, något friskt, olikt alla flickorna däruppe. Nå, Klara däruppe i kaféet, hvad heter det nu igen, Central, tror jag, hon har något af den här, men utspädt, mera vattlagdt, ej natur längre. Det här vore något för dig, ser du. Du borde studera henne. Vore jag författare, ville jag skildra henne. Ett stick, ser du,» och han gestikulerade med tummen pressad mot lill-fingret, »ett litet stick bara af fördärf midt i naturligheten — svarta strumpor och halfskor, stora förstås; det ser rent löjligt ut — och ett visst släng på nacken. Det vore roligt att kunna följa henne, se henne om några år — hon ämnar sig till Stockholm på hösten. Nej, sannerligen har jag icke lust att skrifva en bok jag också en gång!»

»Hvarför inte. — Det tycker jag du borde roa dig med.»

»För resten har jag börjat en gång, vet du,» fortsatte Berg skrattande, »för ett par år se'n, — på skoj förstås. Bara vända ut och in på sig själf, smörja på papperet allt hvad man tänkt sedan man lefde af bara välling — far och mor ska upp på tapeten, förstås. Mina ha nu,

gudnås, varit så uppoffrande som möjligt, men alltid får man väl fatt i något fel, som . . .»

»Är det den eller den?» frågade Sten, pekande på vägen, som delade sig.

»Den till höger, in i skogen. Vet du, den hör till Ådala, dit hör alltsamman — bara den en förmögenhet. Sedan viker en genväg af strax till —»

»Du — du tycks mig vara hemmastadd här,» afbröt Sten ironiskt.

Berg började hosta, tystnade och teg äfven fortfarande, som om närheten af Ådala lagt en dämpare på hans talträngdhet.

Grenarna bildade nästan ett tak öfver de tvenne svartbruna hjulfåror de följde, och allt tätare och dystrare blef skogen, tills den med ens ljusnade och slutade, medan fårorna löpte vidare mellan grågula rågfält.

Genom en bakgrund kommo de in i parken. Strax innanför staketet var en stor isdös, och sågspånen lågo kringströdda in på ett halft igengrodt trädgårdsland med höga pepparotsblad i ogräset.

»Jo, det här ser snyggt ut!»

Berg vårdade sig ej att svara, utan följde sandgången, som, nykrattad, slingrade sig upp för backen in under gamla lummiga ekar in mellan stora stenar, täckta af caprifoliumrefvor, öfver en öppning, där i förvuxet gräs hundkaxen trifdes, förbi några hängmattor, några grupper grönmålade trädgårdsstolar, tills slutligen mellan

jasminbuskarna gafveln af den hvita byggningen kom i sikte.

»Sten, — hör du, försök att vara så artig som möjligt!»

»Hvad är det du nu kommer med igen! Vill du, så vända vi om genast, eller låt mig sköta mig själf.»

»Jag har hört — de äro visst ytterst noga af sig.»

»Nå, det vore då synd att säga om dig.»

Det retade Berg, att Sten gick så fort; bara om hörnet, och de dumpe kanske på en gång midt in i ett stort sällskap. Han rättade nervöst på halsduken och var glad då ingen befann sig på gårdsplanen mer än en stor newfoundlandshund, som sprang skällande emot dem, och en liten tjock piga, som, snedböjd och med ena armen utsträckt kånkade på ett stort vattenämbar och just försvann in i huset.

Gardinerna voro neddragna öfverallt, men verandadörrarna stodo öppna.

»Du skall få se, de äro nog inte hemma.»

»Så stor förlust vore det väl heller inte. Men kom, låt oss gå in: vi kan väl inte stanna här hela dagen heller.»

Och Sten började klifva uppför trappan, då i detsamma Anna blef synlig i köksdörren, med en halsduk virad om hufvudet, ärmarna uppvikta och mjölig upp till armbågarna.

Hon kom emot dem, hälsade dem välkomna och sökte tysta hunden, som fortfarande skällde.

»Cesar, vill du hålla dig i styr, otäcking! Du vet ju, att matmor sofver.» Hon smekte honom skrattande och böjde sig halft upp emot dem. »Mamma tar sig en middagsblund, men kommer upp om ett ögonblick. Jag skall ropa på Gerda att hålla er sällskap så länge. Mig se herrarne nog att ni för en stund måste ursäkta,» tillade hon, sträckande fram sina armar, hälsade, och åter voro de ensamma.

Berg sneglade på Sten, ty han började så smått ångra besöket; men denne sysslade med hunden, som nosade och morrade, för att oförmodadt slå öfver i otaliga vänskapsbetygelser.

Ah, allt var så löjligt hvardagligt: hunden, rosengrupperna, rabatterna med halfvuxna löfkojsplanter och de evinnerliga banden af »gossar och flickor i det gröna» längs alla gångarna. Några croquet-klot och klubbor i ett hörn gjorde Sten ännu mer förnöjd. Han började hojta till hunden och fick den att taga väldiga skutt efter händerna.

Det var ändå det enda rätta, säkra medlet, han valt. Hvem vet, hur länge det annars kunnat vara med det der skimret, som lekte och dårade; — nej, knuten var bara att se allt i dess verkliga ljus, taga tjuren med hornen. — »Nå, kommer hon inte snart, räffungen själf?» Och han eggade så upp hunden, att denne under fröjdetjut riktade sina språng rakt mot honom. Det var omöjligt att sänka händerna, att upphöra, ty djuret blef allt ostyrigare, och till sist

kunde Sten ej längre värja sig, utan beslöt göra ett våldsamt slut på leken, då hunden plötsligt lämnade honom och rusade in i huset: någon hade från ett fönster ropat på honom.

»Jo, det här är trefligt! Nu har du väckt upp gumman,» hviskade Berg.

»Så, upp med henne bara! Jag har ej kommit hit för att larfva allena på gårdsplaner, eller tro de kanske, att vi två skola spela croquet tills det behagar herrskap — —»

»Tyst, tyst! Hör du, där kommer någon.» Berg nästan vred sig i förtviflan.

Utför verandatrappan kom Gerda, vitklädd, som på midsommaraftonen, och som vore de gamla bekanta, sträckte hon glad händerna mot dem.

»Hjärtligt, hjärtligt välkomna! Och förlåt, att ni så länge måst vara allena, men Anna skickade, förstås, upp mig att byta om klädning först. Vi började tro, ni aldrig ville komma och besöka oss.»

»Fröken, vi komma tids nog, synes mig,» svarade Sten och visade mot flygeln, där nyfikna hufvuden skymtade i alla fönster. »Hela huset ha vi försatt i uppror, jag och hunden. — Jag antar, att er mor redan ber Gud bevara sig för slika gäster.»

»Då känner ni inte mamma; hon tycker om lif omkring sig. Aldrig har det varit så ensamt som den här sommaren, så odrägligt tråkigt. Hör ni, ni måste ofta komma och störa oss så

här. Men kom nu och stig in, och se själfva, om mamma är ond eller ej.»

Hon ilade förut, och girigt sökte Stens blickar flätorna, som slängde utför ryggen. Bruna i skuggorna och med ett skarpt begränsadt glansljus på hvar böjning; först upp mot nacken syntes det rödt, men entonigt rödt, just så som han väntat och önskat sig det. Du himmel, hon var ju rent af full! Fräknig, och tänderna hade små gula fläckar, som syntes när hon log. Och det var den där, som nu en tid förmått så tränga in i hans själslif, lägga händerna öfver arbetet, så vändt upp och ner på allt, att själf-försvar måst användas! Han nästan skämdes öfver sig — och henne. Den plan, han som en narr gått och studerat ut för att blotta henne, måste han nu le öfver, och den lämnade rum för en art medömkan, som stämde försonligt och återgaf honom hans vanliga lugn och känsla af säkerhet.

Men han började kritisera sig själf, som aldrig förmådde lösgöra sig från fantasi och yttre inflytelser. De passade ej till hans öfvertygelse, dugde ej för hans väg. Men han visste ju nu, hvad och hvart han ville, och småhinder och tillfälligheter, som detta sista, de kunde ju lätt öfvervinnas; bara litet förstånd och energi.

Fru Nylin var änka, och mannen, som bland annat varit framstående riksdagsman, efterlämnade åt henne och båda döttrarna godset jämte en större förmögenhet. Själf på sin tid en af

societetens mest firade skönheter och känd för sin skarpa, kvicka tunga, fortfor hon äfven efter mannens död att föra ett öppet, gästfritt hus. Men gikten, som de senare åren allt mer tilltagit och under vintern för månader bundit henne vid rummen, var orsaken till, att ej i år de långfrämmande blifvit inbjudna, som annars om somrarna plägade gästa Ådala. För den varma junisolen hade dock gikten flytt, och det var med synbar glädje hon nu mottog Berg och Sten.

Kaffet dracks ute på verandan, och gumman förde nästan ensam samtalet. De sista decenniernas mera framstående män fingo passera revy; de flesta hade gästade deras hem i Stockholm. Hon liksom kvicknade upp till nytt lif vid sina minnen, och en skarp, dock nästan lekande satir färgade de porträtt, hon målade. En sällsynt klar iakttagelseförmåga fann Sten hos henne, och samtalet började just blifva mer allmänt, när en vagn hördes rulla nere i allén, svängde in genom grinden, uppför backen, och tvenne svartklädda damfigurer lutade sig ut nickande och viftande af alla krafter.

»Rädde sig hvem sig rädda kan! Det är mamsellerna Låsbom!» ropade Gerda och försvann i salsdörren.

Sten var ej sen att följa exemplet, men gumman kvarhöll skrattande Berg: »Det går ej an vi försvinna allesamman.»

»Det är mamsellerna från prästgården,» hviskade Gerda, »afskyvärdt tråkiga, riktiga skvallermostrar. — Kom, så gå vi bakvägen ut i parken.»

Sedan de kommit i säkerhet, fortsatte hon: »Minst ett par gånger i veckan komma de. När mamma var sjuk, fingo vi nästan aldrig ro för dem, — hela vagnen är ett enda farande husapotek.»

Sten blef underligt berörd af denna naiva förtrolighet, denna okonstlade rättframhet, så olik allt hvad han annars påträffat. Det kunde ej vara enfald; därtill var den för osökt, för liflig — eller vore hon kanske i grund och botten en för sina år raffinerad slyna? Nå, det skulle han snart få på det klara. — De voro vid den solbelysta sidan af byggningen, och till sin oro såg Sten, att flätorna, som först i skuggan synts honom så tama, nu började glänsa och skifta. Han mönstrade henne: hon var dock bra täck i alla fall, och plötsligt vände hela hans motvilja förökad åter.

Hon hade plockat af några stora, svartblå penseer, sökt reda på en knappnål i ett af klädningslifvets veck och sade: »En bröstbukett måste kandidaten ha. När vi förr voro en hel massa ungdom här på Ådala, var det alltid mitt göra att binda dem tills de andra kommo upp om morgnarna.» Och utan att vidare fråga tog hon och fäste dem vid hans rockuppslag, lade hufvudet något på sned och sade skrattande:

»Ser ni, det höjer genast hela figuren.»

Beröringen af hennes händer förekom honom obehaglig, och hennes påflugenhets retade honom.

»Har ni inga kaniner, som man kan gå och se på?»

»Nej, men vi ha haft; de åto upp all kålen för oss. — Vet ni,» tillade hon efter ett ögonblick, »jag har skrivit efter er bok, är så nyfiken på den, men den måste komma senast i morgon eller i öfvermorgon.»

Det stack till i Sten. Hvad ville hon med hans bok? Dessa blad, i hvilka han nedlagt så mycket af sig själf; skulle äfven hon börja rota i dem, ännu mer tränga sig på honom? Han glömde alldeles, att han gifvit boken ifrån sig till allmän egendom, och fann henne nästan oförsynt.

»Herr Berg har sagt, att den skall vara så bra.»

För att vända bort samtalet frågade han på måfå: »Är det ni, fröken, som sköter om alla dessa blommor? Hela trädgården är ju ett enda blomsterhaf. Det är rent smaklöst att hopa samman så mycket på ett ställe.»

»Anna och jungfrurna vårda dem — och mamma när hon kan. Jag njuter bara af dem. — Såå, det är smaklöst, det här?» — hon beskref en halvcirkel på klacken — »och det är dock den enda omväxling jag har; här är ännu tommare om vintrarna.»

Några nejlikor lågo böjda utöfver sandgången; han trampade ned dem med foten

och sade: »Det är alltid tomt när man ej vill annat.»

»Säg, när man ej kan annat.»

Nej, nu skall man se! Sannerligen försökte hon icke ställa sig i den där förkrympta dagern, han så väl kände. Han beslöt roa sig på hennes bekostnad.

»Det är ju fasligt att ej vara född till gosse, fröken,» sade han och kikade i detsamma ned för att se, om hon ej ginge inåt med fötterna. Nej, det gjorde hon nu märkvärdigt nog inte.

»Nej, men jag ville lefva med och lära känna något, som mamma, i unga dagar. Är det löjligt, det?»

Sten ryckte på axlarna: det blef tråkigt. Tänkte hon kanske börja förklara sig och hela sitt inre? Nej, nej, tösen min, det där känna vi alltihop förut på våra fem fingrar. Alltid det samma, samma ideer så där i förbigående uppfångade för att, blandade med guvernantsucker, vid tillfälle framdragas, bevars, göra sig intressant — — —

»Jag tänker ibland, att — —»

»Nej, fröken, ni tänker ej, men ni funderar kanske,» afbröt han otåligt.

Bestört, förvånad, såg hon på honom, vände sig så om, sprang upp på en trädgårdssoffa och sträckte sig efter jasminerna, som, gulhvita, doftande, vaggade öfver henne.

Späd, smärt stod hon midt i solljuset. Flätorna, som inga band sammanhöllo, hade löst sig

nedtill nästan till hälften, och mjukt, vekt som silke smögo de om höfterna.

Sten stod som fastnaglad, ty här återfann han det, som i drömmar spunnit sig om honom, blott ännu mer luftigt, yrande lätt och ännu mer glittrande och skiftande. Det kom på honom: han måste känna, fatta i det, och andlös förde han ut handen och tog i det.

Hon gjorde en rörelse: som en tjuf drog han handen tillbaka, såg sig förvirrad om, men mötte i ett fönster hushållerskans spejande blickar. »Hon, link-benet!» mumlade han och bröt, för att återvinna fattningen, från närmaste buske en gren med rosor. Den var seg; han böjde den fram och åter ett par gånger, men slet så af den: en tagg for sargande in i fingret.

»Sätt det här mellan jasminerna,» sade han och räckte henne grenen.

Gerda tog emot den, men slungade den med all kraft in på gräsplanen.

Det roade honom: hon ägde kurage ändå! Fingret började blöda; med näsduken sökte han dölja det och få blodet att stanna.

»Ni blöder?»

»Ja, visst blöder jag; men är det ej bra hårdt att såras, när man vill visa en artighet?» och han sträckte fingret nästan oförskämdt emot henne.

»Det är väl ej farligt heller?» frågade hon ängsligt och gjorde en min att vilja springa in

på planen efter blommorna, men hejdade sig när han svarade:

»Nej, för all del, fröken! Två styfver häftplåster läker det.»

Gerdas kinder blefvo dunkelröda; med ena armen tryckte hon jasminerna mot bröstet, hemtade djupt andan som för att säga något, men fann inga ord, utan grep en flik af klädningen och skyndade midt öfver rabatterna in i huset.

»För att skvallra för mamma.»

Vid ena gafveln under takrännan stod en stor grön vattentunna. Han baddade fingret och skar med pennknifven en smal remsa ur näsduken och lindade om det. Blodet sipprade igenom: det såg simpelt ut; han drog ena handsken på för att skylla det. Själanöjd och riktigt upplagd för den dust han väntade få med gumman, gick han så upp mot gårdsplanen.

Sten kom tids nog att få höra det sista af prästgårdsmamsellernas långa afsked. Ändtligen rullade vagnen åstad, — men i backen dök ännu en gång ett hufvud fram, som ropade: »Herr Berg, för all del glöm ej att hälsa er mor!»

»Nej då: jag skall skriva ett långt bref till henne — redan i kväll! Ser du,» förklarade han Sten, skrattande, »de ha på ett oförklarligt sätt räknat ut, att jag troligen måste vara en sorts aflägsen släkting. Dumt att du gick, Sten; vi hade annars säkert varit: tjocka slakten nu.»

»Herr Berg, man bör inte skämta öfver gammalt folk,» förmanade gumman, och vändande

sig till Sten, frågade hon: »Men hvar är Gerda?»

»Hon sprang ifrån mig i trädgården,» svarade Sten torrt.

»Så'n unge! Hvad har hon nu fått för ka-
priser igen?»

Sten ämnade svara, när Gerda själf från ett
fönster i första våningen ropade: »Jag kommer
strax, mamma; vill bara sätta några blommor i
vatten först.»

Hennes sista medlande retade honom ännu
mer. Spela ädelmodig, kantänka vilja hjälpa!
Han stod för hvad han gjorde, det kunde hon
lita på.

Det ville ej komma något riktigt lif i sam-
talen; Gerda var tyst och Sten vid dåligt lynne;
blott Berg skämtade med sin vanliga munterhet,
och strax efter kvällsvarden togo de afsked med
löfte att snart återkomma.

På hemvägen genom parken tog Sten en
omväg; han log: rosorna voro försvunna från
gräsplanen.

IV.

Ett utsökt, raffineradt koketteri, medfödd slug-
het, moderns världsvana, ärfd af ynglet,
och ett skimmer af vanlig bildning. Hela hen-
nes sätt att föra hufvudet, att bära flätorna —
när hon sprang upp på bänken, bredde hon ju
nästan ut dem för hans ögon — det kunde, kunde
inte vara naturligt. Och ansiktet — oregelbundet,
simpelt. Hela figuren, — hvarför gick hon jämt
hvitklädd här på bondlandet? Och hvarför gick
han dit då, — och hvarför hade han gått dit
sedan gång efter gång?

Oroligt gick Sten af och an på golvet.
Fönstren stodo öppna, så att nattvinden trängde
in och fyllde gardinerna, som, spända, buktade
sig inåt rummet; lamplågan fladdrade, steg än
högt upp i det nedrökta glaset, tycktes än all-
deles vilja slockna; möblernas skuggor fingo lik-
som lif vid den växlande belysningen.

Nej, hon kunde ej vara naturlig. Och han
tog och sökte forma henne till en bild sådan hon

verkligen var; men halffärdig gled den bort och löste sig i idel motsägelser, till detta obestämda något, som ständigt kom och skimrade och hindrade.

Men tankarna arbetade vidare. Hvar grace, hvart behag, visade han bort ifrån henne, klädde af henne och såg henne späd, mager för sig, — inte kvinna en gång. Han liksom täckte henne med hån, men ständigt dök ett rosigt litet ansikte fram igen, och hon svängde sig om på klacken, så att håret yrde om den hvita klädningen, och det vajade och hviskade: »Men ser du då ej — det är ju i alla fall så vackert, så vackert!»

Och han bedöfvades — och ville besegras, — och var besegrad, då tanken på manuskriptet pockande sköt sig emellan och han med förskräckelse återfann sig själf.

Han satte sig och lutade sitt feberheta huvud i händerna. — Här var att ge tappt på det ena eller det andra. Men det ena ville ej han släppa, och det andra ville ej släppa honom. Ej blott för dagar, som han först trodde, dansade det kring med honom: nej, i släptåg fördes han, mot vilja och förnuft, och skulle föras och föras i oändlighet. Nu förstod han det. Men det vore att föra honom bort från hans väg, från hans mål, från ära och inflytelse in i vecklighet, in i kretsen där allt annat rörde sig.

Skulle då verkligen allt vara förloradt, knappt börjadt redan vara slut, och alla hans stolta framtidsdrömmar? Hans lif rullade upp sig för honom.

Han såg sig sitta tvingad vid bordet och stirra på mosterns fingrar, som, knotiga, liksom vuxit fast vid stickstrumpan; såg ögonen i det gula ansiktet strängt hvila på sig och injaga ängslan och skrämsel; såg tanterna klemmande tränga sig om honom; med sina kjolar hade de kväft hans ungdom! Ack, eländigt, fattigt hade lifvet varit. Och nu, när han först började lefva det med ett verkligt intresse, nu kväfdes det på nytt — i det där röda håret!

Nej, han *ville* ej ge tappt.

Och återigen sökte han analysera orsakerna, finna det där mystiska, som bländade och förde. Men han kände sig så trött, så trött, och fann intet, utan gick modlös bort mot fönstret, lutade sig mot karmen och såg ut i natten.

Det började dagas redan. En vit katta sprang i rasande fart förbi under fönstret, och så åter en. Däruppe jagade skyarna pilsnabbt, fantastiska; i trött slapphet lät han blicken en stund följa dem.

— — — »Rifna i trasor, som mina egna tankar. — Ah, hvad jag är led åt allting. — — Bli då den där klädningen aldrig smutsig, och hvarför lämnar hon mig aldrig ro — och hvarför respekterar jag henne — — —?»

»Ja, hvarför respekterar jag henne?» Han reste sig långsamt upp. Kallsvetten kom sippande om pannan; han hade ej mod att tänka ut sin tanke. Men en vindstöt, häftigare än de föregående, släckte lampan, sopade hans papper från

bordet. Han hörde dem rassla öfver golfvet, och det formade sig från famlande aning, från flämtande ovisshet till fast öfvertygelse, till full nykter klarhet hvad det där skimret egentligen var: det var drift, bara drift.

Och det föll från bröstet som en centnertung börda; han andades med vidgade lungor och stönade ut, först halfkväfdt, men så i vansinnigt jubel: »Det är bara djuret, som söker ett djur.»

Han stängde fönstren och samlade i halfdagern ihop sina pappersblad — halfskrifna, bara halfskrifna. Nästan smekande ordnade han dem.

Blind hade han varit!

Och nu sökte och fann han en dubbelmening i hvar blick, i hvart hennes ord. Hon var ju ej annat än en slyna, hon som alla andra; — hvem vet, kanske just nu deras tankar möttes.

Han satte igen på sig kragen och halsduken, sökte nervöst efter sysselsättning, ordnade sakerna på skritbordet, började så städa hela rummet, drog gardinerna ned i hållarna och flyttade och flyttade om igen hvar stol: han var rädd att tänka.

Ville då dagen aldrig komma!

Trött kastade han sig till sist på den orörda sängen för att söka sofva en stund.

»Hvar morgon går hon ut i skogen, långt innan ännu någon af oss andra vaknat.»

Det var moderns ord som ljödo för honom, modern som kastat fram medlet till hans be-

frielse, utan att ana det — utan att han själf då anade det.

Och tankar jagade tankar, och när han plötsligt såg upp, låg ett rosigt solskimmer ut öfver golvet, upp öfver väggen. Han steg upp, gick på tå genom Bergs rum, smög sig utför trappan, öppnade ljudlöst porten och var i det fria.

Han hade sett henne nere i dalen komma uppför stigen, men nu skymdes hon af hasselbuskarna. Hjärtat slog som i ångest nästan. Han var ej riktigt säker mer på sig själf, ty samvetskval trängde sig in och störde öfvertygelsen; men han tog det ena och vägde det mot det andra: målet mot hvad han offrade för det. — Nej, intet val! Han måste blifva fri.

Och det prasslade, och grenarna på vägen knastrade. Han lyssnade och hörde lätta steg och en stämman, som gnolade för sig själf, och han gick fram och ställde sig bakom stenen, där vägen krökte, och väntade.

Han kunde höra, hur hjärtat slog.

En skugga sträckte sig längs vägen framom stenen; han tog åter ett steg framåt och stod midt framför henne.

Hon blef förskräckt, men log förvånad, troskyldigt upp mot honom, och håret låg fritt för alla vindar och lekte och skimrade, nästan flammade i solskenet.

Han skalf, men grep fast i henne, drog henne till sig och virade rusig håret om sitt hufvud och kysste det och hviskade: »Gerda, Gerda!»

Och han inandades doften af detta hår och kysste och kysste det och glömde hvarför han kommit; men när så tanken kom, slet han sig lös och lämnade henne i undran och bestörtning.

Gerda stod andlös och såg mot träden där han försvunnit, ville ropa, men kunde det ej.

Men hvarför, hvarför vände han ej tillbaka? Visste han då ej, hur innerligt kär hon hade honom alltsedan första dagen redan, då han var så hård, så hjärtlöst hård mot henne? Hvarför komme han då ej? Hon anade ju hans strider, ville smeka dem utur hans panna och hviskande sjunga bort sorgerna och uppmuntra och styrka, ty han måtte då väl veta, att just det unga, friska, det agitatoriska, som han själf kallade det, var det hon hölle så mycket af hos honom. Och nu skulle hon själf få vara med om det, få komma in i helt nya kretsar, bland intelligensen, som för henne stod i sagolik nimbus. — Å, det var ej tomt lifvet längre! Intet crocketspel, intet eftermiddagsfrämmande med saft och vatten — nej, om ock blott en liten, liten del i det, var hon dock med i det. Och det blef så varmt, så varmt om det lilla darrande hjärtat. Hon gräfd med händerna i håret, som han nyss smekt och kysst! Å, solen, spindelväfvarna, ljungtufvorna — allt så rikt, så rikt, rikare än någonsin, och hon kastade sig ned på mossan och grät som ett öfverfullt hjärta gråter.

I ett fullständigt oredigt tillstånd störtade Sten framåt. Han ville bara bort, långt bort,

söka fly från sig själf; men stämmor ur hans inre förföljde, ropande om låghet och nedrighet, och kommen några tusen steg, sjönk han maktlös ned, ville tänka, göra klart för sig, hvad som egentligen passerat se'n skuggan sträckte sig framom stenen. Tills nu var minnet som mattadt; ett blott stod tydligt: han hade varit feg, feg, feg; men stämmorna korrigerade obarmhärtigt: nej, nedrig, nedrig.

Först småningom erinrade han sig allt och började rasa mot sig själf; men i raseriet blandade sig blygsel, och dessa två känslor, de brottades liksom med hvarandra; än fick den ena öfvertaget, än den andra, tills båda försvunno i en förtviflan, där allt liksom sjönk bort. —

Men hur hade det kunnat ske?

På ditvägen, ja, när han grep fatt i henne, var ju hans beslut så orubbligt fast. Och han, som skulle trampat på sin egen mor, om det gällt att få vägen fri, hade dock dukat under, och med honom hans lifs princip, koncentrerad i hans beslut, bara hon såg på honom. Var han då innerst så eländigt svag, så utan energi, — och håret, hade han kysst bort sig i det, kysst sig samman med det för alltid?

Allt syntes honom förloradt. Ty han visste så väl, att den inandade doften af detta djäfvulska skimmer för honom vore ett gift, som aldrig skulle upphöra att verka, ty till och med nu, midt under förbannelserna, njöt han det, och om kinderna,

om pannan sög det sig berusande, — och han ville, ville ju ej vara det fri.

Och han såg detta hår för sig i långa skimrande linier så tydligt, att han grep efter det och trodde sig vara vansinnig, när han verkligen fick fatt i det. Men det var några strån som fastnat i en af rockknapparna, och, liksom han fått något kryp på sig, tog han dem och kastade dem ifrån sig.

Vinden förde dem, tills de några steg därifrån blefvo hängande och sträckte sig vågrätt ut i luften från grenen, och utåt flög den ena gnistan af ljus efter den andra, när de gungade för vinden.

Han ville ej se dit, men blicken drogs och bands: de liksom hypnotiserade, dessa gnistor, och samma egendomliga vällust, som söfde hans vilja, när han nyss virade in sig i hennes hår, kom åter smygande.

Men i vällusten sköt sig plötsligt in en tankegång, som bragte befrielsens lättnad. Kunde detta hår, isolerad här midt i skogen, ännu öfva samma inflytande, så vore äfven hon och det tvenne skilda ting och blott håret ägde den kraft, som förde och förde. Och som en drunknande klänger sig fast vid ett halmstrå, famnade han denna tanke, som återskänkte mod och hopp. Han skyndade upp, fångade in dem och nystade dem med nästan helig vördnad kring några blad, vände dem och lät dem skifta i solen; och det syntes honom som ett ljusskimmer öfverallt, som om spillra efter spillra af det ramlade reste sig

upp, och de fogade sig samman dessa skimrande hår till en brygga, som sträckte sig ända dit, där han byggt med sina fagraste drömmar.

Och han kysste dem, ty med ett slags vidskepelse såg han i dem en talisman. hvars trolska kraft måste hjälpa, inspirera och nu i stället för förbannelse gifva välsignelse, så att intet, intet mer skulle förmå ens söka hindra.

Å, hvad det kändes lätt om hjärtat! Han var så tacksam, så tacksam och började med ånger tänka tillbaka på morgonen. Han ryste. Aldrig skulle han fått sin frid, sin själfaktning åter. Men för henne — det andra ville han ju gärna och ödmjukt afbedja, erkänna hennes oskuld, hennes naturlighet — allt, allt nu när han återfått sin ro, sin arbetskraft. Och som i andakt, i ett tillstånd liknande lugn efter storm, ref han ett blad ur sin anteckningsbok och skref följande:

På en bädd utaf linneor
och af mörkröd ljung hon somnat.
Öfver lossnad lock och blommor,
som helt nyss hon plockat, glittra
några morgondaggens pärlor.
Långsamt öfver blomsterbädden
glider så en solskensstråle,
når det gyllne håret, smeker
lekkfullt öfver hvita pannan,
kysser slutna ögonlocken,
så att med en suck hon vaknar.

Liksom rädd, hon blickar kring sig,
samlar hastigt sina blommor,

och då stigen hem hon ilar,
rodna flyktigt hennes kinder,
och de friska läppar hviska:
»huru dumt man dock kan drömma!»

Det var hans afbön; men nu ville han äfven vara fri, fri för sig själf — och henne.

Men samvetet lämnade ingen ro, och han läste dikten om och om igen, fann den ej god, ej kysk nog för henne, och sökte efter nya uttryck och ändrade, men strök det igen, så att den fick förblifva som den först nedskrifvits. Den tjusade honom till sist, bilden han målat, och han liksom biktade för den: »Ja, så är du, just så. Jag bara misstog mig på dig; förtviflan gjorde mig så usel, jag var ju så olycklig, visste ej till mig.»

Och han halfslöt ögonen och sökte ännu mer godtgöra genom att smycka henne med alla de behag han förr sökt beröfva henne, bildade henne till ett ideal af godhet och renhet, — då han plötsligt blef henne varse, stående i den hvita klädningen där borta mot en mörk grandunge. Och liksom han väntat henne, gick han utan förvåning, i ett öfversvall af ädel godhet fram emot henne och sträckte ut handen för att försona allt det brutna, — då han upptäckte, att en björkstam och en gren vissnade löf, omflutna af solljuset, drifvit sitt gyckel med fantasien. Det svindlade för ögonen, han började darra: åter det som förde och fördel

Först mot eftermiddagen kom Sten hem, blek och förstörd, ropade i förbigående in i köket efter räkningen, och passerande Bergs rum, befallde han denne: »Kom och hjälp mig packa; jag reser med sextåget!»

Det låg i Stens ton något som förbjöd frågor: Berg bara lydde och hjälpte. Men var det då verkligen Stens afsikt att resa, och hvarför? Till sist vågade han framkasta: »Men borde du ej ändå först göra ett afskedsbesök på Åd—?»

Han hann aldrig fullborda, ty Sten böjde sig ned, grep ur kappsäcken en häftad bok, slungade den med all kraft mot Bergs bröst och röt: »Tag och behåll dem, dina frånstulna ideer!»

»Det är ju vansinne. Hvad är det åt dig, människa?»

»Ut med dig! Ut, hör du, ut, ut, säger jag — —!»

* * *

Våren därpå satt Berg som vice häradshöfding ting i en ort långt inne i landet. Posten hade kommit, och bland brefven fann han ett helt litet ett med Stens stil. Han bröt det ifrigt; ur kuvertet föll ett kort, på hvilket med sirliga bokstäfver stod tryckt:

Lars Sten.
Gerda Nylin.

Berg ville knappt tro sina ögon, men utbrast till sist: »Ja, han var ju så betagen redan i somras därnere.»

V.

Som en jättelik, knuten näfve, ligger ett svart åskmoln tungt öfver Neapel-golfen. Dess dystra skugga färgar de eljes så blå vågorna nästan svartgröna, medan stränderna rundt omkring genom kontrasterna tyckas stråla i ännu mer ljus än vanligt. Ett tryckande kvalm fyller luften. Långsamt sträcker så näfven ut tvenne finger. Ett pekar in i rökpelaren kring Vesuvii topp: det är som ville det hånfullt täcka till dess krater och afbryta dess tama lek. Det andra, tummen, pekar utåt mot Italiens skönaste pärla, mot ön Capri. Men allt närmare golfens yta sjunker näfven, som sökte han hvila på vågorna, tills med en skräll i ett virrvarr af flammor han slungar ut sin hopade vrede. Fingret lossnar, smälter samman med Vesuvii svafvelånga; vinden frisknar till och för de öfriga brystna massorna ut förbi Capri, ut öfver hafvet, där de skingra sig till spridda dunster.

Men uppe på Capris bergplatå lämna fåglarna sina gömslen i buskar och skrefvor, och den lilla byn Anacapri fylles åter med kvitter och sång. Och den ljuder och hvisslar och drillar, denna sång, uppe i pinierna, i persikoträden, och de jaga hvarandra, de fjädrade gästerna, i muntra cirklar mellan vinrankorna, ej anande, att under hvar buske lurar en fälla, att snart sagdt hvar gren är en snara: här finnes intet skydd för dem. De äro ju blott på genomresa, och »mister du en, stå dig tusende åter». — Men de sjunga dock, sjunga i trädgårdarna, sjunga ända högt uppe bland de kala stenarna på Monte Solaro och än mer i olivskogen, som terrassartadt sträcker sig utför sluttningen ända dit ned där den nybyggda villan ligger ytterst på branten, som lodrätt stupar ned i hafvet.

Hon var hvitstruken, villan därnere, hade ett hvälfdt, muradt tak, som de flesta andra, men låg isolerad för sig själf, och det bestämde Sten att hyra henne för sig och sin unga fru.

Ovädret och blåsten hade rensat luften, och fastän man ännu endast var i början af mars, strömmade en mild, vårlig värme ut från stenar och murar.

Gerda stod ute på terrassen och ordnade brickan för morgonteet. Hon log smått för sig själf, och öfver hela hennes väsen låg ett skimmer af lycka och frid.

Temaskinen började puttra; hon stod vändande ett ögonblick, men gick så och ropade in mot sofrummet:

»Men, Lars, nu måste du sannerligen stiga upp. Är det fasoner för gamla karlen att ligga och sova till långt ut på förmiddagen! Klockan är snart nio, och teet är färdigt. — Hör du?»

Hon skrufvade spritlampan ned på half, kastade en sista pröfvande blick, för att öfvertyga sig att intet fattades, skyndade ännu en gång att höra, om han verkligen rörde på sig, och satte sig så — alltjämt leende — att vänta på honom. Hon sköt med fötterna en liten trädgårdspall fram och tillbaka, men gaf den efter en stund en knuff, så att den slog en kullerbytta. En lätt skugga hade lagt sig öfver pannan, och hon tog upp ur fickan ett bref, läste det och mumlade, när hon så stoppade ned det igen: »I dag måste, — i dag skall jag ändå påminna honom.»

En kyss på håret var Stens morgonhälsning.

»Har posten kommit?»

»Ja, det här är för dig. — Till mig var bara ett långt bref från Anna.»

»Hvad skrifver hon för något? — Var annars ingenting för mig — intet paket eller liknande?»

»Nej, det där är allsammans — och så tidningarna, förstås.» Hon hällde i teet och ordnade för honom. »Jo, mammas gikt har varit sämre sista tiden — den tycks blifva värre och värre, så hon måste ligga till sängs för det mesta. Jämt snöstormar, fjorton, femton grader kallt, — och vi, som har det så skönt! Stackars

Anna, hon har det nog svårt många gånger. Mamma är så kinkig när hon har plågorna.»

Sten, som ögnade genom sina bref medan han åt, nickade blott till svar.

Ett ögonblick satt Gerda tyst, oroligt skrufvande sig på stolen, men tog mod till sig och tillade dröjande: »Och så låter mamma fråga, hur det går med ditt arbete, Lars.»

Stens panna rynkade sig något när han svarade: »I så fall är väl gikten ej så svår, antar jag.»

»Men, Lars, du kan väl begripa, att det intresserar henne. Hon skulle bara veta, att du ej skrivit en rad se'n vi kommo ut.»

»Gerda, det kommer tids nog att jag börjar arbeta,» afbröt han allvarsamt och började bryta och läsa ett nytt bref.

Midt i Gerdas lycka kom ofta förebrående en tanke, att hon vore den, som droge sin man bort från arbetet. Redan länge låg på läpparna en fråga därom, men hon var så lycklig öfver att äga honom för sig helt och hållet och fann från dag till dag ett nytt uppskof för den. Än var det en tilltänkt utfärd, än det vackra vädret, som hindrade — och de regniga dagarna, som stängde dem inne, ägde hon ej styrka, ej mod nog att skjuta honom bort från sig till arbetet, helst när han aldrig själf nämnde ett ord om det. Men det pinade henne, och inom sig längtade hon riktigt, att han skulle börja. Det var ju bara halft deras lif, sådant det nu var, ej så

som hon föreställt sig det; men ändock kunde hon ej förmå sig att säga något.

Och han skulle nog ej tycka om att hon påminde på något sätt, det visste hon så väl; men hon borde, borde det dock i alla fall, och hennes mors fråga i brefvet hade i dag gjort slut på all tvekan.

Hemma på Ådala, när de voro förlofvade bara, förde hon några gånger talet in på hans författarverksamhet och bad honom uppläsa något af sitt nya arbete; men ständigt vände han talet in på något annat, tills hon förstod, att hon ännu ej borde få veta något; men äfven nu stängde han vägen för hvarje vidare fråga.

Hon antog en, som hon trodde, ytterst förnämad min, men när Sten drog hennes hufvud till sig och smekte det, blef hon åter lika glad och nöjd som förut.

»Gerda, jag har skrivit efter manuskriptet; när det kommer vill jag börja fullända det.»

»Och jag, som har gått i ångest, vet du, trott mig vara ett hinder för ditt arbete, Lars!»

»Nej, Gerda, du har ju ingen del i det.»

Det intresse för hans arbete, Gerda så okonstladt gifvit uttryck, rörde dock Sten, och han lutade sig tillbaka i stolen och följde med tankfull blick hvarje hennes rörelse, när hon ringde på uppasserskan och samlade porslinet på brickan.

Så sorglös, så trygg, och han — han satt där som en lögn för henne, en lögn, som

ljög dag och natt, som vaggade in henne i falsk säkerhet — och hon anade intet. Ett medlidande, blandadt med blygsel, grep honom; ett ögonblick var han i begrepp att öppet ropa ut hela sanningen, rifva bindeln från hennes ögon; men uppasserskan kom för att rödja af bordet; han måste vänta tills hon gått.

Sig själf vore han skyldig att åtminstone vara ärlig — bättre sent än aldrig. Det skulle smärta, bringa i förtviflan att börja med — det förstod han så väl — men tiden läkte, och hon skulle nog sluta med att foga sig och förstå. Och han genomgick allt hvad han hade att förklara henne, sökte de rätta orden.

Efter den brådstörtade afresan från gästgifvaregården följde för Sten månader af slapp överksamhet. Han vågade, iddes ej kämpa emot längre, utan kastade sig, för att undgå de aggande tankarna, in i ett drömlif, där han lefde sig långt in i framtiden, såg sig triumferande redan erkänd och berömd. Och de ögonblick, då det vansinniga i ett ständigt vegeaterande i drömmar allt klarare trängde sig fram, och förnuftet begärde få klyftan fylld mellan verklighet och dröm, skyndade han att muta det genom att gifva fantasien ny näring, genom att på nytt mätta det med en tillfredsställd ärelystnads alla njutningar. Det lyckades till en tid, tills han slutligen vämjdes vid att lefva bort lifvet blott och bart i inbillning och försökte arbeta på nytt; men måste uppge det igen för att slapp ströfva kring och vänta på ett räddande något.

Och det kom.

En eftermiddag på hemvägen från en vandring utåt Djurgården mötte han oförmodadt herr Seeler, sin förläggare, sökte skygg vika undan, men det var redan för sent. Sedan boken kom ut var detta första gången han träffade honom, och tafatt, skamsen, framstammade Sten sin hälsning. Men till hans förvåning fann herr Seeler det »angenämt, högst angenämt» att råka honom, nämnde om, att försäljningen gått så där tämligen, och uttryckte vid afskedet sitt hopp om att med snaraste få höra af honom.

Det spände fjädrarna. Kommen hem, började Sten kallt resonerande öfverlägga. Men allt sedan gyckelspelet i skogen hade det inom honom öfvergått till visshet, att för honom kunde intet vinnas eller nås utan genom och samman med detta »gyllene skimmer»; men en gång blifvet en del af honom, *måste* han besitta det, för att använda det som redskap, som stigtjärn . . . Och kunde han ej äga det för annat pris — nåväl, så kunde han äkta det.

Redan samma afton skref Sten till Gerda, och efter ett svar från modern reste han ned till Ådala med afsikt att vid första tillfälle öppet förklara Gerda allt. Men som en liten fågel, fladdrade hon ständigt omkring, än öfverhopande honom med sina smekningar, än med sina frågor, och såg hon honom in i ögonen, läste han i blicken en ren lyckas jublande viss-

het, en solskensvärme, som smittade, och han teg, ty han förstod och fruktade, att en förklaring skulle skrämma bort henne. Och möjligheten att förlora henne gjorde honom till hycklare. Han började besvara hennes smekningar först försagd, så af vana och sköt till sist förklaringen åt sidan så länge, lefde med för stunden, njöt af detta väsen, halft barn, halft kvinna, som förtroendefullt såg upp mot honom, och när han så strök kinden mot sitt »gyllene skimmer», kysste han äfven henne: hon hörde ju i alla fall samman med det.

Han reste och återvände först kort före bröllopet. Vigseln försiggick i kyrkan, som godsfolket smyckat med blommor och grönt. Hela släkten, alla grannarna voro samlade. Bröllopsmiddagen irriterade honom. På alla skålarna och lyckönskningarna svarade han med spridda ord och andades först upp igen vid stationen, när tåget satte sig i gång och förde dem bort från allt sammans. Några veckor i Paris, och efter en tids vistelse i Nizza förde han henne hit.

Och här redan tre månader! Tiden hade förrunnit, han förstod ej hur.

Han afbröts i sina erinringar af Gerda, som med sitt handarbete satte sig vis à vis vid bordet.

Cigarren hade slocknat; han tände en ny och såg upp mot henne. Men hon satt tyst, lutad öfver sin söm, och fogade rastlöst styng

till styng. Sten väntade, hostade till sist, men i sin ifver lade hon ej märke därtill.

Han började föreställa sig, hvad intryck det skulle göra på henne; det skulle nog skaka henne; och han såg henne börja skälfva och . . . Om hon skulle taga det svårare än han trodde? Vilja lämna honom, det behöfde han ej frukta för: hon ägde ej beslutsamhet därtill, men tårar och bråk och bref — och Anna. Hon vore ej så stark heller; kanske det dock vore bäst att dröja ännu något, att ej slunga fram det så oförmodadt, så oförberedt, utan hellre småningom, ty det hastade ju egentligen ej. Vore tids nog när manuskriptet komme — och han beslöt skjuta upp det till dess.

Han liksom njöt på hennes vägnar af uppskofvet.

Solskenet lekte genomskinligt rött mellan hennes flitiga fingrar, men under handleden fick skuggan en gröngul skiftning, varmare och ljusare upp mot armbågen, som, rosig, skymtade fram under klädningsärmen. — Å, de kunde smeka dessa armar! Och en kälkborgerlig, ljum trefnad kom öfver honom. Han sjönk djupare in i stolen och önskade smått, att manuskriptet ville uteblifva ännu i många dagar.

Men det var ej utan en viss, spänd fruktan Sten tänkte på sitt arbete, så han lät blicken pröfvande glida öfver hennes hår, hennes vackra, vackra hår. Nej, aldrig hade han funnit det så vackert som i dag! Den ena flätan hängde ut

öfver stolskarmen; bred och fyllig löste den sig nedtill. Som en myggdans lekte ljuset på hårvågorna, och plötsligt kom han att tänka på gamla hushållerskan hemma på Ådala, på hennes spejande blick genom fönstret vid första besöket, och se'n hur hon alltid dök fram när han minst väntade det, näsvist, forskande.

I detsamma höjde sig Gerda upp från sin söm, lät händerna hvila i knäet och sade: »Vet du hvad Anna skrifver, Lars? Gamla Karin lär vara aldeles utom sig se'n vi reste; hon kunde visst aldrig riktigt med dig, tror jag.»

Genom en förunderlig kombination kommo Gerdas ord som en fortsättning, ett svar på Stens tankegång. Själfbhärskningen lämnade honom, och han utbrast brutalt:

»Hvad rör mig hvad kärigen tycker!» men tillade upprörd: »Gerda, förlåt! Men jag vet aldrig jag gjort henne något, och Anna, hvarför skrifver hon så'nt där!»

Bestört öfver den verkan hennes ord gjort, sprang Gerda upp, slog armarna om honom och utropade: »Men du, käre, käre! Karin är ju bara en stor, stor toka. Hon tror väl du ej håller riktigt af mig, och är rädd för min skull; men hon är ju så dum, så dum.»

Sten gjorde sig hastigt lös och gick in i huset.

Nej, aldrig skulle han nännas eller töras säga henne sanningen.

VI.

Gerda lämnade byns sista hus bakom sig och klättrade modigt uppför sluttningen. Som en liten uttorkad bäck gömde sig stigen nere i marken; men här och där voro stenar inskjutna till trappsteg; det lättade, och bara några minuter ännu, så svängde den bekväm längs efter höjden. Hon kände den så väl; otaliga gånger hade de gått den tillsammans.

Det svåraste var öfver, och Gerda stannade för att hämta andan. Öfver trädronorna kunde hon se Anacapri ligga dåsigt därnere i solskenet, och bortom denna gyttring af hvita hus och trädgårdar måste deras villa komma fram. Men den syntes ej; kanske den just låge dold bakom kyrktornet? Ja riktigt, ty kommen ett stycke längre fram, såg hon den skymta mellan olivträden som en vit prick bara.

Och hon stannade igen och log. »Det där är vårt hem!»

Men hon skulle ju till Monte-Migliera, ville vara borta hela eftermiddagen och skyndade vidare; några oranger, medtagna i fickan, skaldade och åt hon under vägen.

Ett ställe, där några ekar stodo nakna mot slutningen och de torra löfven lågo spridda rundt omkring mellan spirande, frisk grönska, erinrade henne så om vårbackarna där hemma.

Med fotspetsen började hon röra bland löfven och sökte. Nej, blåsippor finnes här ändå ej — *Anemone hepatica*. — Jo, hon hade minsann varit styf i botaniken i gamla dagar, fast här finnes få af hennes gamla bekanta. Ack där hemma var allt bra vackert ändå — och här med, förstås; ja det vore nog vackert öfverallt — på sitt vis.

Ända här uppe voro terrasser uppkastade; men ju längre hon kom, dess massivare blefvo stenmurarna och dess mindre åkerlapparna. Vinrankorna tvinnade låga i den rödgula jorden, och några fikonträd tryckte stammarna tätt efter marken med grenarna krampaktigt vridna in i hvarandra. Men ännu längre bort ute på Monte-Migliera, var ännu torftigare: bara stenar, gräs och små krypande buskar.

En bonde hade här slagit upp sitt tält: rocken och ett par stora, brokiga dukar öfver några stänger, för att tillhandahålla främlingar vin och frukter. Hon köpte ännu några oranger och vågade sig så helt ut till branten, sträckte sig fram och såg djupt, djupt ned, där fiskar-

båtarna gungade och klipporna, som väldiga götiska gaflar, höjde kammarna högt öfver vattnet.

En väderil kom farande, och tog svepande i kjolarna: hon blef rädd, drog sig hissnande tillbaka, satte sig i skydd af några stora stenar — och log.

I dag hade manuskriptet kommit.

Så efterlängtadt, både af henne och Lars. Ty strax det kom aflägsnade han sig, stängde in sig — ville genomse det, ville arbeta, hade han sagt. Hon ordnade då i all hast några småsaker, gaf sina befallningar för dagen och begaf sig ut på en fottur; han skulle få se, hon vore ej den som det minsta tänkte störa — nej, ej ett knäpp skulle han få höra en gång.

Hon halfåg i gräset stödd på ena armbågen, och nedom och framför henne ända ut i det oändliga bredde sig hafvet, solbelyst, med breda vägar och mörkare skiftningar där vindbyarna ströko fram. Segel — alltifrån fiskarens lilla klut till stora tremastares — sträfvade i alla riktningar, och mellan dem, långt ute, syntes öfver något skuggigt blått en ljusbrun rök, — en ångare, som styrde in mot golfen. Himlen hvälfde sig klar i skälvande blått, men vid horisonten stego några moln upp, runda, fasta med skinande hvita kanter. Där kommo tre stycken, tvenne större och ett helt litet ett, och hon döpte det lilla till Lars: det vore han, hans framtid, och hon ville se, hur det steg och steg.

Bakom henne hördes röster. Hon sträckte fram hufvudet: det var ett sällskap tyskar med sina fruar, och när hon fick sikte på de svettiga, välmående gestalterna, brast hon i skratt och började gnola för sig själf: »Tjocka madamer, feta mad. . .» de voro så lustiga, men när hon så åter såg ut mot hafvet, var Lars försvunnen; men det gillades ej: hon hade ju ej följt honom hela tiden.

Emellertid satte sig Gerda ordentligt, tog upp sin italienska grammatika och började studera; ty det var ju för dumt, att hvarken Lars eller hon förstod ett enda ord. Men efter en liten stund tog hon fram klockan och stoppade in grammatikan — märkvärdigt, tiden ville då aldrig gå: inte tre ännu!

Männe Lars lyckades? Första dagen arbetade han väl ändå inte riktigt. Kanske han slutat redan och saknade henne? Och plötsligt blifven orolig, skyndade hon upp och hem.

Varm, andfädd nådde Gerda villan; men allt var tyst och stilla, ingen syntes till; inne från matsalen kunde hon höra, att han ännu ginge af och an i sitt rum. Smått flat, smög hon åter ut på tå, men måste så ovillkorligen stanna ett ögonblick, ty hon kände sig så oändligt lycklig — och viktig. — Ja, så hade alltid deras lif föresväfvat henne: Lars arbetande och hon hvart ögonblick beredd att mottaga förtroenden, att smeka bort och skingra hvart tvifvel, hvar miss-tröstan.

De blefvo långa, de följande veckorna, för Gerda. Sten tycktes alldeles gå upp i arbetet; blott vid måltiderna lämnade han sitt rum, var äfven då ordknapp och tankspridd, fastän han jämt syntes nöjd. Men med deras gemytliga aftnar ute på terrassen, äfvensom med promenaderna, var det förbi. Allt var så förändradt se'n manuskriptet kom.

Hon sysslade och ställde, men dagarna voro så långa, och hon ströfvade kring, och bakom knutarna stodo småpojkar väntande med sina fångade fåglar, hade bundit snören om deras vingar och läto dem fladdra och pinade dem, när hon passerade, för att hon af medlidande skulle köpa och släppa dem. Hon blef en riktig guldgrufva för dem.

Sin föresats att ej störa eller fråga sin man höll hon troget fast. Men hvar dag gick Gerda väntande att han skulle komma af sig själf, hafva något att förtro, att läsa upp för henne — hon visste ju ej, en gång hvad han skref — och hon började förstulet önska, att det en gång ej ville lyckas riktigt, så att hon åtminstone finge trösta honom. Men han kom ej; utan syntes blifva allt ifrigare och stannade allt längre uppe om nätterna, så att Gerda till sist blef verkligt orolig; tänkte han då aldrig hvila ut en dag?

En gång uppmanade hon därtill, men fick till svar, att nu vore han så i stämning, så inne i arbetet och ville begagna sig däraf. Och

Gerda lugnade och gladde sig när han strålade, riktigt gnuggade händerna af tillfredsställelse.

Och Sten var verkligen tillfreds; ty efter att en tid ha ändrat och lappat på sitt tillsända manuskript, slängde han det beslutsamt åt sidan för att börja från början, med det gamla som underlag. Och nu flöt det ur pennan. Tankarna, ideerna tröto ej, stördes ej längre af något, satserna formade sig som i lek, och handlingen löpte enkelt framåt, buren af brutal, jäsande kraft. Hatet mot det bestående, mot det nya, som trängt sig fram, mot allt, allt, detta bittra hat, som spirat upp ur hans missräkningar och sedan skärpts genom tygellös frihet att få söla sig i drömmar, det modererade sig nu, fogade sig, om än motvilligt, in inom förnuftets och logikens gränser, och från att vara något blott och bart uppskrufvadt, hämndgirigt, öfvergick det till en öfvertygelse, till en del af honom själf.

Ett vidskepligt medvetande om att nu vara i besittning af detta »gyllene skimmer» inspirerade, gaf honom en orubblig tilltro, som liksom sopade bort hvart hinder och bar honom i tröttheten. Ju längre arbetet skred ark för ark, lefde han sig allt trängre samman, allt djupare in i det, och lefde slutligen blott för och i det.

Det blef ett fullständigt nattlif Sten till slut förde: på morgonen gick han till sängs och sof långt ut på dagarna. Ty först på natten, när han visste sig vara den ende arbetande inom en vid, vid krets, fingo orden den klang, den

slående kraft han sökte. Men ej då ens, nej, först när hjärnan arbetat upp sig till trött öfverspändhet, blef han tillfreds. Resultaten sporrade honom än mer. De förde ju närmare målet — och allt rastlösare arbetade han dag från dag. Ej ens i sömnen var hvila längre, ty i drömmarna kommo de gestalter han skildrade talande, handlande, bärande på nya ideer, nytt material till den bro han byggde sin äreslystnad.

Ändtligen var manuskriptets första del färdig. Ej fullt så som han tänkt sig den, mycket tamare, men i alla fall — —. Ah, detta »gyllene skimmer», ej för intet hade han offrat sig åt det!

Och han vaknade upp, som ur ett rus, och erinrade sig henne, som bar det åt honom, och med något liknande tacksamhet gick han ut, smög sig ljudlöst bakom henne, tryckte kinden mot hennes hår och hviskade: »Du, ljungblomman min!»

Hon blef blossande röd af glädje och ville fråga, men hejdade sig — nej, hon ville vara förståndig och vänta; han komme nog af sig själf till sist.

Men detta smeknamn, det första hon fått af honom, det klang och sjöng som musik i hennes öron: i veckor lefde hon af det.

VII.

Men hon måste ju skrifva, och tuggande på pennskafvet kastade Gerda förtviflade blickar på brespapperet, som väntande låg framför henne på bordet. Aftonsolen föll in genom fönstret mellan gardinerna och liksom sköt arket fram mot henne.

»Kära, snälla lilla syster!

Hjärtligt tack för ditt långa bref, som jag fått i dag. Du och mamma, ni undrå öfver hvar för jag ej skrifvit på så länge, men — —»

Det var allt hvad Gerda kunnat få samman; vid detta »men» fastnade hon.

Hon följde med ögonen snirkklarna i monogrammet, där G. S. i blått stodo flätade in i hvarandra, och hon följde och följde dem, men de löpte i det oändliga åter in i sig själfva. Hon kände mest lust att springa bort från allt, men hon måste ju skrifva för att lugna dem där hemma.

Egentligen hade hon dock ingen ursäkt att framdraga, ty först förebråelserna i Annas bref påminde henne om försummelsen, och genast satte hon sig ned för att godtgöra den genom ett långt bref.

Och så kom detta »men».

Hon satte ett komma mellan snälla och lilla, och visste ej hvarför, men började längta efter Ådala, efter skogen, efter allt där hemma, men mest dock, allra mest, efter Anna. Henne förtrodde hon först sitt tycke för Lars, visade först henne brefvet från honom — jämt, jämt, ända se'n hon var ett litet pyre hade hon förtrott henne allt. Och nu ginge Anna i oro för hennes skull, finge nya bekymmer — hon, som hade det så svårt ibland ändå. Nej, hon ville skrifva till Anna, — men bara till henne; hon hade ju bedt därom.

På bröllopsdagen, när hon uppe i deras rum lade af sig all brudståten för att ikläda sig resdräkten, då slog Anna armarna om henne och hviskade med darrande, öm stämma: »Hvad än händer dig, Gerda, så skrif det till mig. Lofva Anna det! Sannare vän än din syster finner du aldrig.»

Ja, hon ville skrifva till Anna allt, allt. Och hon stirrade med tårade ögon ned på sitt påbörjade bref, på detta »men», och det spann sig ut till en stum klagan, till en namnlös oro. Hon kände sig försummad, förbisedd af sin man, hjärtlöst skjuten utom hans krets. Kanske hon ej

kunde förstå och därför heller icke borde komma inom den; men denna ringaktning att uteslutas utan att först prövas, utan att ens få tillfälle att visa sin goda vilja, den smärtade henne.

Sista veckorna var han så nervös, såg blek och medtagen ut, svarade nästan ovänligt när hon frågade om något och hvilade aldrig. Hon anade, att något vore på tok med det där väl-signade manuskriptet; men ägde hon då ej rätt att åtminstone få deltaga i hans bekymmer? Man kunde ju aldrig veta: kanske just hon kunde återge honom mod och förtröstan. Hon begärde ju så litet — ville, ville intet annat.

Hvarför vände han sig aldrig till henne? Och en fruktan grep henne, att han aldrig i fullt förtroende öppnat sig för henne, att i hans innersta hölles något förborgadt, som med tiden skulle kunna sköfla deras unga lycka.

Som den kom försvann dock denna fruktan, och hon förebrådde sig sin brist på förtroende till honom. Bara hennes bref, hvilket hufvudbrä hade ej det förorsakat, hur mycket mer då Lars' arbete! Som en orimligt stor packe tätskrifna papper började det nu sväfva i hennes föreställning, och att hålla samman allt detta — å, det kunde nog ej vara annat. Hon visste ju, att han hölle så innerligt, innerligt af henne.

Bara hon kunde förmå honom att hvila ut någon gång, så blefve allt nog godt igen. Ack, hon var ju så barnslig och elak, han sträfvade och led kanske, och så skulle bara Lars veta,

att hon suttit och tviflat på honom. Nej, hon ville vara stark och tålig, modigare än hittills och heller ingenting förtro åt Anna; det vore ju äfven det att kringgå honom. Genom tålmod vunne hon bäst sin rätt, ty när Lars aldrig såge henne sviktande eller klagande, skulle han nog till sist förstå, att hon äfven kunde vara en jämbördig vän och kamrat.

Hon ref sönder sitt påbörjade bref och tände lampan. Hela kvällen, ja, in i slummern gladde sig Gerda åt sin föresats, kände sig så trygg igen, kände sig så säker om att med tiden fullt vinna honom.

Hon kunde väl ha sofvit ett par timmar när hon vaknade. Ett ljus stod brinnande på nattduksbordet, och på knä vid sängen låg Sten med pannan gömd i hennes hår. Hon blef förskräckt, men på samma gång så gränslöst lycklig: nu, medan hon sof, kom han och sökte upp henne — äntligen.

»Ja, säg mig hvad som tynger dig, Lars; jag vill ju och skall söka förstå dig.»

Men Sten ryggade tillbaka och såg med rädda, frånvarande ögon emot henne. »Ingenting, ingenting,» mumlade han, tog ljuset och skyndade ut, lämnande henne i mörkret.

Det var med ett nervöst, men beslutsamt penndrag Gerda följande morgon strök ett tjockt streck under sitt namn, så emot all vana; men nu stod det där och skulle få stå. Hon genomläste sitt bref; det hade kostat mycken möda

att få det samman så som hon önskade. Men hon måste ju för allt i världen lugna dem därhemma, och utan betänkande diktade hon ihop förklaringar öfver sin långa tystnad och utmålade och beskref en fullkomlig lycka.

Ett ögonblick lutade Gerda hufvudet i händerna, ty detta streck, hon utan tanke ditristat som ett slut på en väf af undflykter och osanningar, det höjde sig till en betydelse, reste sig till en skiljemur mellan henne och hemmet. Därmed bröt hon ju med modern och systemen: de, som hittills fått del af hvar tanke, af hvarje skiftning i hennes själslif, de stängdes från denna stund ute, ty hvart kommande bref måste foga nya länker till den kedja af osanningar, som hon påbörjat, — det förstod hon så väl.

Det var på natten, sedan Sten lämnat henne, som Gerdas föresats mognade till beslut.

Ty för hennes blickar, som stirrade ut i mörkret efter honom och ljuset, som försvunnit, öppnade sig vidder hon dittills ej anat, vidder dit ingen som blott var ett barn med dansande, lätta steg kunde våga sig. Och hon såg honom, sin man, sökande, stapplande famla ut öfver dem mot ett mål, som blinkade i fjärran; men rastlöst, med aldrig sviktande energi — och ensam. Och hon beslöt våga sig ut på vidderna äfven hon, följa honom, om också mot hans vilja, för att, lik en osynlig, tröstande försyn, söka böja törnena bort från hans väg, utan att

begära något för sig, ja, om så behöfdes, villigt offra sig för honom, den innerligt älskade.

Gerda tryckte pannan hårdare och hårdare in mot händerna, tvekande att afsända brevet. Hon tyckte sig höra sin mors förebrående: »Barn, barn, betänk hvad du gör!» och såg Annas ögon sorgsna, varnande, — men hon kunde, kunde intet annat. Och hon förseglade brevet, skyndade ut och lämnade det åt budet, som väntade.

Posten lade Gerda in på Stens skrifbord medan han ännu sof på förmiddagen. Där var äfven ett bref från Berg, hon kände genast igen hans sirliga stil, blef så nyfiken; — men hon finge ju läsa det sedan. Först vid ett-tiden stod Sten upp och begärde genom upppasserskan att få frukosten serverad i sitt arbetsrum. För att, om möjligt, få tala, få en förklaring med honom beslöt Gerda själf bära in frukosten. Men dörren var reglad; när den öppnades, tog han med ett kort »tack!» brickan ur hennes händer, och innan hon hann besinna sig, var dörren åter stängd.

Harmen brusade upp, hon visste ett ögonblick ej hvad hon ville göra, och brast så i gråt: hon kunde väl ej tåla allt heller, bli behandlad som en vanlig piga — —.

Men känslan af att han nu äfven undveke henne lämnade henne ingen ro, utan förföljde hela dagen igenom, och för att söka förströ sig irrade hon, som vanligt, omkring, pratande med

gummorna och de unga Caprikvinnorna. Hon kunde aldrig förstå, hur de förmådde bära så tunga bördor på hufvudet; men de visade skratande sina vackra tänder och förklarade, att de vore vana därvid se'n de voro helt små, då ingen gata, utan blott en lång brant trappa ledde upp till Anacapri.

När hon se'n på kvällen satt ute på terrassen, tänkte hon med afund på dem: de voro så glada, så vänliga alla människor här — och så lyckliga!

Öfver hennes hufvud var djupt mörkblått, men det öfvergick i grönt, ljusare och färgrikare mot horisonten. Bakom ett långsträckt, gråblått moln försvann så solen, och molnet låg med brinnande kanter en stund, tills solen åter kom fram under det — en blodröd skifva mot brandgul grund — och sänkte sig mot hafvet, halft ned i det — en flammande hvalfbåge, som tycktes öppna väg in i det oändliga — en gyllene strimma — en blink blott, och hafvet slöt sig samman öfver den. Skymningen kom hastigt smygande, färgerna vid horisonten bleknade och försvunno, piniernas kronor smälte samman i ett med himlen, där den ena stjärnan efter den andra tändes för natten.

Hon blef sittande länge, länge därute.

Nattvinden hviskade i träd och buskar sorgset, vemodsfyllt, som ville den hviska till henne, att lifvet vore ingen lek, ingen dans på rosor; men hon visste, visste det ju.

Och hon tänkte på sitt lif hittills, ett sorglöst fladdrande blott. Ack, hon hade själf varit orsaken att Lars uteslöt henne från sitt! Och kärleken till honom växte, växte till beundran. Han lefde lifvet i sträfvan och kamp; men det ville hon hädanefter äfven söka göra — på sitt vis och för honom.

Det var nästan midnatt när Gerda gick in i sin sängkammare. Hon drog ned lampan i taket och tände den: ett rödt, dämpadt ljus fyllde rummet. Långsamt klädde hon af sig, löste upp allt sitt hår och kammade det; som en fotsid mantel föll det om henne.

Men kommen i säng, kröp hon ut till kanten så långt som möjligt och bredde ut det öfver det hvita täcket, ut öfver sängkanten; ty kanske komme Lars äfven i natt för att söka en tillflykt i det; kanske han hvar natt komme, fast hon aldrig visste af det.

När lampans sken föll på håret, låg det som en mörk massa mot täcket; blott här och där liksom glimmade kol under det. Och hon såg på detta hår; så långt minnet räckte, hade det varit en ständig källa till spe och hån. I skolan, vid hvart tillfälle, när intet annat kunde slungas emot henne, fick hon höra speord om det: det förgiftade hela hennes barndom. Ej kunde hon då ana, att just hennes man en gång skulle tycka så mycket om det, att det, i stället för att gifva spott och hån, välsignelserikt skulle blifva det medel hvarigenom hon, när egna kraf-

ter ej räckte till, skulle kunna trösta och styrka honom.

Hon kunde dock ej låta bli, utan sköt försiktigt fram armen och lade den längs hårda sängkanten: hon ville, att han skulle hvila äfven på den. Rund, fyllig, låg den där rosigt i lampskenet; ådrorna smögo som ljusblå, lefvande linier under huden och försatte den i skälfnung när blodet pulserade. Men strax uppe vid axeln, där tre koppärr syntes som små, nästan omärkliga fördjupningar, var ett blått märke; i en oval, afbruten linie stack det af mot huden. Hon tog en hårringel, täckte sorgfälligt öfver det och försökte somna.

Men det knarrade, och hon såg sin man stå i dörren med ljuset i handen, lyssnande.

Hon halfslöt ögonen, låtsades sofva och såg honom sätta ljuset på tröskeln bakom dörren och komma fram mot bädden, blek och med nervösa ryckningar i mungiporna.

Sten böjde sig öfver Gerda, men då han öfvertygat sig om att hon sof, kastade han sig som föregående natt ned vid sängen och sökte kväfva sina hjärtslitande snyftningar i hennes hår.

Hon led med honom, men låg stilla, orörlig.

Och han fattade håret med darrande händer och förde det af och an mot pannan, som ville han till sig öfverflytta en hemlighetsfull kraft. Hela hans väsen, hvar rörelse andades vördnad.

Försiktigt, motvilligt lade han det från sig till sist och skyndade ut, tyst som han kommit.

Gerda, som först måst tvinga sig med hela sin kraft för att ej visa tecken till lif, för att ej i deltagande draga honom till sig, kände en kyla, en maktlöshet genomila sig, men hon såg dock, och tanken arbetade.

Och när hon såg denne store, kraftfulle man, snyftande som ett barn, skygg syssla med hennes hår och vidröra det med en till tillbedjan gränsande andakt, isades hon af fruktan. Det var ej af kärlek, ej för att söka tillflykt hos henne: det var fanatismen, som ledde en fanatiker. I ett ögonblick trängde sig alla orsaker, alla möjligheter fram för henne, kastande sina förklaringar öfver det gåtfulla, och det tycktes henne som hela lifvet rusade bort i vansinnig dans, tryckt och kväfdt i abnormitetens armar.

Han måtte tänka hvad han ville, svara hvad han ville, men hon måste rycka honom bort från arbetet till hvila och ro på en tid.

Och hon sprang upp, svepte in sig i en nattrock och tassade i bara fötterna ut i korridoren mot hans dörr, genom hvars springor ljuset i rödgula, försvinnande strimmor föll ut öfver stengolfvet.

Handen slog energiskt några korta, fasta slag. Hon böjde hufvudet fram; genast hördes steg därinne och hans stämma, som frågade: »Hvem är det?»

»Det är jag — Gerda.»

»Hvad vill du?»

»Öppna!»

»Hvad vill du?»

»Lars; jag vill tala med dig.»

»Men hvad vill du?»

»Tala med dig, har jag ju sagt, om något ytterst viktigt.»

»Sedan; jag arbetar nu.»

»Men jag vill in, måste in; jag vill in! Öppna genast, hör du!»

Regeln sköts ifrån, och, en dunkel silhuett mot ljuset, stod han lugn, kall framför henne och upprepade åter sin fråga: »Hvad vill du?»

»Ingenting,» stammade hon förvirrad, »men du måste hvila, Lars; klockan är tre, kanske fyra. — Jag ber dig, kom, låt det vara nog för i dag!»

»Nej, Gerda, jag har ej slutat ännu.»

»Kom, du måste komma!» och hon sökte draga honom med sig.

»Du är barfota, blir kall, kan förkyla dig. Gå och lägg dig, Gerda!»

Blixtnabbt sköt en tanke genom henne; hon tog sitt hår och slog det om honom: »Du måste komma, måste hvila. Lars, det är Gerda som ber, din egen Gerda som tigger och ber.»

Men han tog henne om armarna vid axlarna, sköt henne mildt ut genom dörren, och i mörkret i gången därute kysste han henne på pannan och sade: »En gång för alla, Gerda, stör mig aldrig mer! Arbetet är mitt, det sköter jag,

sköter mig själf. Se så, gå nu och lägg dig, barnet mitt!»

Frysande stoppade Gerda täcket om sig, begrof ansiktet i kuddarna och grät. Ja, nu vore hon ute på vidderna med honom; men de törnen, hon sökte böja bort, de stungo henne själf, sargande skonslöst.

VIII.

U^t mot hafvet hade villan en terrassartad balkong, bildad däri genom, att undre våningen sträckte sig längre ut än den öfre. Den var omgifven af en något mer än alnshög murad balustrad, ur hvilken runda, hvitstrukna pelare sköto upp, bärande ett nät af trädstänger, öfver och mellan hvilka vinrankor med långa ljusgröna skott slingrade sig och bildade ett genombrutet tak. Mellan villan och branten var ännu en smal remsa af trädgården. Svartgröna orangeträd med snöhvit blom bildade silhuetter mot hafvet, där den ena spegelblanka böljan efter den andra långsamt kom dragande, nådde klippväggen, bröts i skum och försvann för att lämna rum för en annan.

Gerda hade just vattnat den massa blad- och blomväxter, som prydde balkongen, och satte undan vattenkannan i dess gömställe mellan krukor. Hon såg trött och lidande ut: sista tidens

tankar och strider hade ej spårlöst halkat förbi; men omgifningen, det solskensklara, vårlika öfverallt drog henne med, tog vikt efter vikt bort af det som tyngde, och solstrålarna, som lekte omkring henne, lekte sig så småningom in i sinnet.

Hon drog fram mot balustraden ett litet rundt bambubord och en hvilstol, som Lars en af de första dagarna köpt åt henne, satte sig och såg tankspridd en stund på den solbelysta sidomuren, där några bladskuggor, ljusblå mot det hvita, sprungo upp och ned.

Det föreföll henne så sorglöst, gladt det där. Och när hon matt slöt de ansträngda ögonen, skimrade alla möjliga färger för dem, och ur dem — hon visste ej hur — kommo bilder fram, framtidsbilder med lek och lycka.

Hon fördjupade sig i dem och njöt af dem.

Det kom öfver henne en känsla af förunderlig ro, som sakta öfvergick i ett stilla jubel, hvilket ej kunde, ej borde få uttryck i ord. Och hon vaggades och gungades med i detta jubel, och det steg och steg allt mer hänförande, öfvervåldigande, men på samma gång så melodiskt vekt och ständigt högre och högre. Och det lyfte och förde som mot något okänt. Hon var dock så trygg, ty hela hennes själ var uppfylld af en aningsfull väntan, att det bara skulle komma skönare och skönare.

Utan att veta det hade hon lutat sig mot balustraden och stirrade mot hafvet in i den gnistrande strimma där solljuset speglades. Och

det glittrade och sjöng om berusande fröjd; och det syntes henne som ur glittret sträckte sig tvenne små armar, och i sången tyckte hon sig urskilja en späd, jollrande stämma. Hon lutade sig fram mot den och kysste ut i den tomma luften efter den.

En frosskakning återförde henne till verkligheten. Feber var i blodet, ty tinningarna bultade; men hon sjönk tillbaka i stolen, blundade och njöt i lycksalig glädje. Hon anade, ja, visste nu, att det skulle komma, som hon knappt vågat tänka sig som önskan ens.

»Du eviga, eviga försyn!» hviskade hon.

Just nu, när allt tycktes glida henne ur händerna och hon, rådvill, förtviflad, kände det svikta under fötterna, nu komme detta nya, lilla lif och fyllde tomheten med gränslös fröjd. Och med moderskärleken vaknade till fullt medvetande det dubbla, maktpåliggande ansvar, som hvilade på henne, henne, som växte till kvinna, och hon såg lugnt framtiden i ögonen. Hon vore ju ej ensam längre, ty det lilla spirande lif hon närde skulle blifva en allsmäktig hjälp i kampen om hennes man och återvinna honom åt dem — och åt sig själf.

Lycklig, med rodnande kinder, skyndade hon in för att genomleta sina gömmor. Skulle hon då verkligen ej kunna finna något som passade, något riktigt mjukt och fint? Nej, där fanns intet. Men blicken blef hängande vid en hög näsdukar; hon kände på en: mjukt battist. Hon räknade

dem: det var tolf af samma slag, jämna dusinet; men det hjälpte ej; hon måste ovillkorligen sy, sy något hvarpå blicken kunde hvila, hvartill tanken från drömmar kunde återvända för att öfvertyga sig om, att det ej blott och bart vore dröm.

Hon tog en och stoppade den i väskan till sysakerna, smög sig så ut genom trädgården till branten och satte sig vid en mur i skuggan af ett olivträd för att börja sitt hemlighetsfulla arbete. När hon ritade upp mönstret på det nästan genomskinliga tyget, måste hon tänka på alla de små mössor, hon förr sytt åt torparhustrurna därhemma på Ådala, och hur förfärligt tråkigt hon funnit det, och huru dagar kunnat gå innan en enda sådan liten tingest blifvit färdig; och nu, nu började den forma sig så behändigt, så fort, som af sig själf nästan.

Hon måste flytta sig något för att åter komma i skuggan, som glidit bort ifrån henne, och sökte fram ur väskan några sirliga spetsar. Med dem kantade hon först mössan, men täckte den så med lag bredvid lag, tills den nästan försvann under dem. Hon var så ifrig och varm, och flugorna surrade, och ödlorna, som, gröna, glänsande, värmdes sig i solljuset, sträckte halsarna fram, lade sina hufvuden på sned och blinkade med ögonen. De kunde visst ej riktigt förstå, hvad det var för ett litet finurligt ting hon arbetade på, och hon höll det leende fram emot

dem, så att de, skrämda kilade in mellan stenarna — för att snart åter lika nyfikna titta fram igen.

Nu var den färdig. Nej, hakbanden fattades; hon hade inga, bara några breda af bomull. Men den måste ju ha band, och hon klippte till och sydde fast ett par, bara för tillfället; den skulle nog få andra sedan, riktigt, riktigt fina.

Och hon knöt handen och provade på den sitt arbete, höll den upp mot solljuset och tryckte den så intill sin barm och vaggade den. En tår gled öfver kinden och föll; hon böjde sig ned och kysste bort den från sina egna rosiga fingrar.

Gerda brann af otålighet att få gifva sin man del af sin hemlighet, ty först när äfven han kände den, blefve den till full, full lycka. Men det främmande i deras nuvarande förhållande dämpade hennes ifver; hon ville vänta tills ett tillfälle yppade sig, som i stämning motsvarade det hon hade att förtro honom. Se'n skulle han ej få arbeta på många, många dagar, ty hon var så säker på att han då ej skulle kunna neka en bön af henne, och hon ville ej begära annat.

Sedan vid kvällsbordet, när Sten, som vanligt, satt i egna tankar och, då maten dröjde, riktigt skrufvade sig för att komma bort igen, brydde hon sig alldeles ej om det, utan hon, som eljes med ängslig uppmärksamhet sökte gissa hans önskningar och satt tyst för att ej störa honom, hon började i dag skalkaktigt fråga och prata om både ditt och datt: hon tyckte sig hafva honom så i sitt våld.

»Har du hört det nyaste hemifrån?» frågade hon med sin likgiltigaste min.

Sten svarade ej, men hon fortsatte oförskräckt:

»Kan du tänka dig, Anna Holmgren har gått och förlofvat sig!»

»Du får förlåta mig, men jag känner henne verkligen inte.»

»Hon har förlofvat sig med Ivar Sedenius.»

»Kors, det var ju intressant! Hvad är det för en?»

»Han som arrenderar Pipers egendom. Passa de inte bra?»

»Jag känner dem ju inte.»

»De voro dock med på vårt bröllop; de be hälsa så hjärtligt.»

»Men kommer då inte maten snart?»

»Strax, tag du dig en smörgås så länge. Se'n blir bara fisk: stekta sardiner. Här är då otroligt billigt, Lars; om man skulle tänka få färska sardiner där hemma, jo, det skulle kosta, tycker jag! Men här ha vi dem,» hon tog fatet af uppasserskan, »ser du, alldeles varma. Får jag lägga för dig — nog nu?»

»Ja, tack,» och han såg förvånad på henne.

Uppsluppen, lycklig som hon var, räckte hon bara ut hakan, skakade den smått och log, som ville hon säga: »Du är ju så barnslig, som ej förstår, att jag, när jag vill, skall kunna linda dig om lillfingret.»

Gerda gick som i ett lyckorus. Ack, hur små, hur oändligt små syntes henne ej de sorger, hon hittills gått och rufvat öfver. Hur kunde hon äfven begära att redan nu få del af hans arbete, få höra det som kanske till och med för honom ännu sväfvade i oklarhet; och hans nervösa öfveranstängning, orsaken till allt det andra, den, den skulle hon nog få bukt på. Å, den var hon ej ängslig för längre, och hon log i tillförsikt och sökte ett ögonblick att kunna förtro sig åt honom.

Några dagar förflöto, men allt blef sig likt. Blott vid måltiderna träffades de, och Sten var buttrare än vanligt, så att när Gerda tänkte tillbaka, förstod hon, att lång tid måhända kunde förgå innan hon finge ett tillfälle att tala vid honom. Hon fann sig ej äga rätt att hemlighålla det så länge; men att så utan vidare tvinga sig på honom — nej, det kunde hon heller ej; det vore att solka det skära, syntes henne.

En morgon, medan Sten ännu sof, tog hon därför sin lilla mössa, som nu fått riktiga band, och smög sig in i hans arbetsrum. Det var ett stort rum utan tapeter: blott kala, hvita väggarna; en soffa, några stolar och ett med grönt öfverklädt skrifbord utgjorde möblerna. I ett af hörnen voro de gamla tidningarna uppstaplade i en hög; en hel del lågo ännu olästa kvar i korsbanden.

Tvekande sökte Gerda ett ställe att gömma mössan, gömma den så, att han skulle finna den.

Hon profvade först under skriftyget, lät ett af banden skymta fram ett grand — nej, nej, det stack för bjärt af mot klädet. Hon ville lägga den på manuskriptet; det passade så bra; där skulle han heller ej kunna förbise den. Glad öfver sin idé, tog hon papperssaxen, klippte en liten remsa och skref: »Från Gerda» och knöt så hakbanden till en rosett om den. — Å, hon kunde tänka sig hans fröjd!

Manuskriptet låge nog i den mellersta: den var störst; men alla lådorna voro stängda. Nyckelknippan låg dock på bordet; hon tog den och, orolig att han möjligen skulle öfverraska henne, profvade hon nycklarna den ena efter den andra och så om igen — ingen passade. Hon stod rådvill ett ögonblick, men ilade ut och återvände triumferande med en liten nyckel: hon visste väl hon, att han haft den gömd i västfickan.

Lådan var nästan halffylld med papper, som huller om buller lågo om hvarandra. Och hon tog mössan, slätade sorgfälligt ut spetsarna, lade den så ned och stängde lådan, men öppnade den genast igen för att se. Jo, den låg där så svällande, luftig, en liten budbärare att bringa frid och försoning, att åt ett bittert hjärta gifva den högsta fröjd människolifvet äger.

Gerda ville just stänga lådan, då hon på ett af papperen läste sitt eget namn. Det kunde ej höra till manuskriptet: det var så litet, papperet. Hon vände det försiktigt och fann det

vara ett påbörjadt bref till Berg. Hennes eget namn retade nyfikenheten; hon skämdes, men tog och läste det i all hast.

Det föreföll så konstigt, så besynnerligt, och ännu en gång läste hon det halfhögt för sig själf.

Broder Berg!

Dina bref äro alltid kärkomna, men om du tänker använda dem till aflopsrör för din kvickhet, så får jag härmed på det bestämdaste frånbidja mig vidare af den sorten. — Att du genast måste tänka på »nattrock och värmda tofflor», öfverraskade mig ej; jag känner ju din lifsuppfattning, känner de »ideala» förväntningar du ställer till lifvet; men att du ville prostituera dig genom att så erkänna dig vara sjunken, det förvånade mig. Du tycks blifva allt bättre!

Dock, tänker du söka inränga mig bland dina likar, misstager du dig. Bäste broder, klemighet ligger utom Lars Stens sfer. Men när vi nu en gång välsignats med det där äkten-skapet, har äfven jag en gång använt det som kortet, hvilket drar in vinsten. Å, det är ett utslitet, nedsuddadt kort, falskspelarens käraste kort, men i alla fall en härlig räddningsplanka. Min Gerda kan vara glad; hon har haft mer tur än de flesta, har ej offrats för det materiella, utan för att rädda från det materiella, en paradox, som du med din tjärade tankegång naturligtvis har svårt att förstå, men som upprepar sig i det . . . »

Här atbröts brevet, som var öfverkorsadt, skrynkadt och liksom kastadt in i lådan.

Nej, hon förstod visst ej riktigt, men en stickande värme bredde sig öfver hela kroppen. Hon tog mössan och skyndade ut, lämnande lådan öppen efter sig.

Orden och meningarna ljödo för henne råa, orediga, fyllde henne med ångest, och kommen in i sitt rum, stängde och reglade Gerda dörren. Hon stod som sökande ett ögonblick, men öppnade så en af de stora koffertar de medfört. Den var full med linne; obegagnadt låg det i högar, ännu som det nedpackats där hemma. Nederst vid botten under en massa örngått gömde hon mössan och stoppade så nyckeln in vid sin barm. Hon ryste till: den kändes så kall, så kall.

Den öfverflyttade på henne sin kyla, ty snart brände den på bröstet, och dock förde hon allt som oftast handen dit, som för att öfvertyga sig, att den ännu vore kvar.

Ja, hon började förstå, förmådde dock ej fatta det klart.

I timmar satt Gerda orörlig, som ville hon vakta det gömda, blott då och då mumlande något för sig. Det knackade på dörren, men hon svarade ej. Efter en liten stund hörde hon Sten i samtal med uppapperskan därute, och så förnyade bultningar. Då hon fortfarande ej svarade, sprängde Sten dörren.

»Hvarför stänger du dig inne så här, Gerda?» frågade han och tillade strängt, efter att en stund ha väntat på svar: »Är det du som varit och öppnat min låda? Hur i all världen fick du fatt i nyckeln, och hur kan du understå dig något sådant?»

Gerda var blek, men stämman så underligt fast, då hon svarade: »Jag har läst ditt bref till Berg, — så lämna mig i ro!»

Sten sökte svara, men med afvisande för-
tviflan bad hon: »Gå nu! Jag ber bara, att du går.»

Och Sten gick.

Illusion efter illusion hade brustit, och nu, nu brast den sista . . . brast det på hvilket hon aldrig tviflat — och som hon aldrig ägt. Och hennes barn — —

Hon kunde ej gråta, men började skaka i hela kroppen, tryckte händerna mot öronen, som för att söka tysta tankarna, och mumlade gång efter gång: »En främmande karl, en främmande karl!»

IX.

Doktors besök lugnade Sten något.

Han tog det så gemytligt, den lille herrn med glasögonen, snusade, pratade en lång harang med inflätade tyska ord, rådbåkade och obegripliga, ordinerade chinin och »L'acqua di Hunyadi János», slängde sig leende i Stens egen stol, och först då han fått och taskspelarartadt låtit sina tjugo francs försvinna, aflägsnade han sig, ännu på afstånd ropande: »A domani, signore, a domani.»

Sten hade själf hämtat doktorn.

Vid tio-tiden väckte honom deras värdinna. Han måste stiga upp; frun låge ännu, hade feber, yrade. Med sina sydländska gester förskräckte hon honom.

Kommen in i Gerdas sängkammare, fann han henne liggande med kinden till kudden, med håret uppslaget mot karmen bakom sig; händerna pressade konvulsiviskt lakanet mot bröstet, och

linnets ena knapp var afsliten, så att axeln var fullt blottad: den var rödflammig.

Men doktorn hade lugnat honom.

Hvad Sten länge fruktat var kommet, — genom hans egen tanklöshet och hennes nyfikenhet. Hvad hade hon också att rota i hans gömmor? Men hans vrede vände sig mot Berg, ty dennes »kvicka» bref hade retat honom så en natt, att han för att hvila, för att förströ sig, påbörjat detta bref, som hon se'n olyckligtvis fick fatt i. Det var ett själfresonnement bara; aldrig hade han ens tänkt afsända det, förtro, så bikta sig för honom, Berg, spelevinkern.

Men det gjorde honom så ondt om henne, ty han förstod hvad hon måste lida, oförberedt som det kommit, och han förebrådde sig själf att ej genom ärligt förtroende ha förebyggt katastrofen.

Men det var ej farligt, hade doktorn sagt; dock, han ägde ej full tillit för denne; han var så glad, log för mycket.

Gång på gång lyssnade Sten vid Gerdas dörr, gick in; det feberheta hufvudet låg ännu i samma ställning mot kudden. Vid hufvudgården satt värdinnan med radbandet mellan sina skrynkliga händer, och läpparna rörde sig i evigt enahande. Han ville ej afbryta henne, men otrefligt, löjligt var det i alla fall.

Den stora flaskan såg nog oskyldig ut; mer olycksbådande syntes honom pillerasken. Själff hade Sten aldrig smakat medicin och läste eti-

ketten: »Chinin». Det vore för feber, visste han, och stoppade sorgfälligt en handduk vid fönsterbrädet för att utestänga drag. Så fort hon blefve frisk igen ville han tala med henne, förklara allt från början. Hon var ju så förständig, — skulle nog förstå.

Efter återkomsten till skrifrummet blandade sig arbetstankarna med oron, skingrade den. Han glömde henne snart för manuskriptet.

Men därinne vaknade Gerda upp ur feber-slummern. Hon satte sig upp i sängen, men måste matt stödja sig med händerna.

Hon var ensam; rundt omkring var så ljud-löst. Framför henne på täcket låg ett svagt, rosigt sken; hon vände sig om och såg öfver sig en Kristusbild: den hade ej varit där förr.

Det var ett vanligt tryck med skrikande färger, infattadt i en tunn, förgyld, på sina stäl-len afnött ram. Framför den hängde ett rött glas, halffylldt med olja. En liten veke brann och kastade skenet genom glaset upp öfver bilden, som bar ett brinnande, med en törnekrans om-gifvet hjärta mellan händerna. Under bilden stod tryckt med stora, svarta bokstäfver: »Sacro Cuore di Gesù».

För matt att hålla sig upprätt längre, sjönk Gerda ned åt sidan. Bilden kunde hon dock fortfarande se och såg äfven oafbrutet mot den. Febern kom på nytt, och tankarna trängde sig allt oredigare samman.

Det syntes henne, som vore hon redan död. Den eviga lampan, som lyste likt en röd stjärna, den vore Lars. Men hjärtat — det brinnande, törnevirade — det vore hennes hjärta. Och hon sökte och sökte; där måste dock finnas ännu ett, också ett helt litet hjärta.

Och hon vred sig och yrade när hon ej kunde finna det. Det kunde ju ej heller finnas: hon hade ju själf dräpt det — i natten — vid stenmuren. När hon blottade sitt bröst och lutade det mot de fuktiga stenarna och bad att få dö bort från alltsamman, då dräpte hon det, hade själf dräpt det; därför funnes det ej heller.

Hon kämpade i febern och sökte öfvertyga sig, att hjärtat däruppe vore det lilla hjärtat, att det vore hennes eget som vore dräpt; men hon kände ju, att hennes eget ännu skälfdde och led; det lilla hjärtat vore dräpt — —

Armarna sträckte hon upp för att be för det, be för det lilla hjärtat, hjärtat, som var en liten mössa bara — — — Hon ville visa Kristus mössan — så toge han den nog — —

I yrseln lämnade Gerda bädden och vacklade bort mot kofferten. Hon sjönk på knä för att öppna den, fingrade på låset, men började så att söka nyckeln vid barmen under linnet; — — den måste ju finnas där — — — eller hade hon dräpt äfven den — i natten — vid stenmuren — — —

Långt utåt vägen hade Sten gått för att möta doktorn, då denne, andfådd och hack i häl följd af värdinnan, blef synlig uppe i sluttningen. Sten

hälsade, men inväntade honom ej, utan skyndade förut ned mot villan.

De hade funnit Gerda liggande hopkrupen på golvet, och bragt i säng, måste hon med våld kvarhållas. Då Sten återkom var uppasserskan nästan rådvill. Gerda ville upp, bort; oafbrutet talade hon i febern, och Stens starka armar måste hålla henne kvar vid bädden, tills doktorn ändtligen kom.

Han log ej, skämtade ej längre, gubben med glasögonen, utan gaf med bestämd värdighet sina befallningar. På hans min kunde Sten se, att sjukdomen måtte tagit en allvarsam vändning.

»Hon får ej lämnas ensam; isomslagen skola flitigt ombytas.»

När Sten på sin dåliga italienska ville utfråga honom, visade han blott på en stol vid sängen och yttrade sin afsikt att återvända fram mot kvällen. Han var som förändrad, doktorn, och då Sten fortfarande yrkade på att få närmare besked och få erfaras sanningen, fick han blott en axelryckning till svar. Denna axelryckning retade Sten; men han erinrade sig sin egen vana att rycka på axlarna åt allt och teg.

Den nya medicinen och isomslagen på pannan sänkte väl febern några grader, men yrseln fortfor.

Sten satt ensam vid sängen — radbandet hade han skickat ut i yttre rummet. Lampan brann med svag låga; dess matta, gula sken bröts

mot det röda, som strålade ut från glaset under bilden.

Med en linneduk fuktade han hennes läppar och fattade hennes ena hand för att räkna puls-slagen. Den var så brännande het, att han förskräckt släppte den.

Om hon skulle dö — —.

Han lutade sig fram för att höra hvad hon yrade; men stämman var så svag, orden kommo så afbrutna; han uppfångade intet.

Kanske det vore bäst att telegrafera till Ådala, till modern, om något skulle hända; eller skulle han vänta därmed tills krisen vore öfver — — eller — —

Stämningen fick på en gång något så hemskt; — kröpe då lågan ned af sig själf? Han ställde en skärm för henne för att skugga bädden och skrufvade upp lampan.

Men det lät ej tysta sig längre, allt det obestämda, ångestblandade. I tankar och frågor kvälde det fram, i grumliga strömmar bredde det ut sig, visande honom hans spegelbild i grumlet. Och allt det som tvungits att slumra, det vaknade, ville ej söfvas, ville ej tvingas, utan ställde till ansvar, begärde räkenskap för ett lif. Och samvetet höll ut vågskålen, uppfordrande honom till försvar. Den ena skålen var sjunken så djupt: där låg hennes lif, och han skyndade att lägga i den andra först sin barndom, sina sorger, så efter hand sina misräkningar, sitt hat, — sitt hopp och till slut i stigande förtviflan sitt

eget lif. Men samvetet frågade sorgset: »Har du då intet annat? Ett eget lif väger så litet mot en annans lif.»

En rörelse af Gerda väckte omsider Sten ur hans tankar; han öfverraskade sig sysselsatt med att i manuskriptet söka infläta sin egen ångest. I hennes yrsel tyckte han sig urskilja ord och böjde sig fram för att höra dem — och han hörde dem:

»En främmande karl, en främmande karl.»

X.

Hela dagen hade varit bråk; människor hade kommit och gått, så att Sten var glad att nu äntligen få vara allena.

Värdinnan, som med radband och bönbok beredde sig att vakande tillbringa natten inne hos Gerda, stretade nog emot, men det hjälpte ej: med halft våld sköt han ut henne och stängde ytterporten.

Med långa steg mätte Sten sitt arbetsrum, sökte samla tankarna, och liksom för att öfvertyga sig genom att höra det, upprepade han halfhögt för sig: »Gerda är död».

När morgonljuset därute började guldgult leka kring villans väggar, lade doktorn hennes händer samman och sade: »Signora è morte.» — Det öfverraskade honom ej; sedan föregående kväll var han ju förberedd därpå; men han fattade det ej ens nu. Och då, då mottog han budskapet i ett slags sinnesfrånvaro, som nu varat

hela dagen igenom. Han mindes så väl, att han först på doktors förnyade uppmaning kom sig för att sluta hennes ögon; det gaf genast ansiktet ett lugnare uttryck. Blott ett lidande drag vid munnen blef kvar; han såg det för sig när han ville.

Och hon hade dött utan att han fått tala vid henne.

Det grämde honom, och hade grämt honom hela långa natten igenom, då de vakade tillsammans, han och doktorn. Hon låg ju länge så lugn; hade läpparna ej oafbrutet hviskat, skulle man kunnat tro hon sof. Och denna spänning, med hvilken han väntat på att hon skulle uppvakna till medvetande! Ty det syntes honom då, att hon dock måste återfå medvetandet ännu en gång för att kunna höra honom. — Men i stället för medvetande kom yrsel med ökad häftighet. Han hade då bönfallit hos doktorn och besvurit honom att med hvad medel det än vore, om ock blott för ett ögonblick, bringa henne till sans igen; men han svarade nekande. Och döds-kampen kom, svår, ohyggligt våldsam. Att behöfva fasthålla en halfdöd människa vid bädden — och mössan, stenmuren hon yrade om — —

Det är då för galet, att ej en läkare skall äga rätt att göra slut på en våldsam döds-kamp, när ingen räddning finnes, när det snart är slut i alla fall. Men han ville skrifva om det, senare, längre fram.

Hvad skulle han tagit sig till, om ej doktorn varit så tillmötesgående? Allt obehag, alla omständigheter, som ju nödvändigt måste åtfölja ett dödsfall så här i utlandet; han stod handfallen inför dem, hade ej tänkt på dem. Frivilligt, utan att han bad därom, helt af sig själf erbjöd sig doktorn att hjälpa; och hade äfven hjälpt och ordnat allt. Att det kunde gå så lätt för sig! Men han vore väl van, förstås, hade sina procenter.

Den fyrkantiga öppningen gapade så svart, att Sten gick bort för att stänga korridordörren, som stod på vid gafvel. Han blef stående ett ögonblick med handen på låset och såg ut i mörkret. Där till höger i slutet af gången var likrummet, — likrummet? Och han mumlade åter och åter när han så stängde dörren: »Gerda är död; Gerda är död.»

De hade fått telegrammet nu där hemma på Adala, visste, att hon vore svårt sjuk. »Karin spelar galen redan nu, förstås. Och när så en gång brefvet kommer — jo, det här är vatten på kvarn. Skulden blir min naturligtvis; alltid är skulden min».

Arbetsrummet var det enda ställe där han ett par gånger under dagen kunnat få något så när lugn. Men knappt kommen i ro, måste han åter ut: dela ut drickspengar åt käringar, som hycklade tårar och bragte blommor, åt karlarna som kommo med kistan, åt alla möjliga.

Hon måtte fått många vänner här, Gerda; så mycket blommor, och hvita liljor, som hon tyckte mest om! Men främlingarne där uppe i hotellet, målare och annat krafs, hvad rätt hade de att sända blommor till hans hustru! »Fördömda idioter! Lura bara ut tillfällen — och tillfällen att genom några köpta blommor för veckor smörja själen med själfkär belåtenhet att äga så fina, fina känslor, förstås. Men jag känner den fina känslan hos den där lyriska pöbeln.»

Och kistan! En kista med bred, förgylld rand, som en lustkutter! Att förgylla döden, att pråla med det allvarsamma. Han bäddade henne själf i den, tålde ej, att främmande händer fattade henne! Men hade han ej själf fattat henne med hårda, främmande händer, — — en främmande karl? »Gerda är död, — död utan att jag fått tala vid henne.»

Det föll honom in, att han aldrig gjort sig reda för hvad han egentligen ville säga henne. Han började håna sig själf. En krypväg för samvetet hade han velat tala sig till, tigga sig ett svar, en blick, att sedan klänga sig fast vid för att ej alldeles sjunka i grumset.

Och han marterade sig med att skonslöst lägga ut för sig allt från början: sina bevekelsegrunder, sin egoism. Vid stättan såg han henne första gången; — hon var rädd för ängsknarren — —

Sten började snyfta, lade ej band på sig längre, utan grät bittert som ett barn; och djupt

olycklig, kände och visste han nu, hvad han ville hafva sagt till henne.

Men i sin vända njöt han på samma gång, ty det syntes honom, att han ännu aldrig så verkligt känt att han lefde som nu i smärtan.

Natten var långt framskriden när Sten omsider reste sig för att gå till sängs. Arbeta skulle han ju ändå ej kunna, och redan tidigt på morgonen komme man för att hämta kistan; han ville gärna vara uppe då. Några papper som lågo framme låste han in och tog lampan för att gå till sitt sofrum, då han plötsligt satte den från sig igen, sjönk ned i stolen och mumlade: »Håret, håret!»

Han hade ej tänkt på håret — —.

Nervöst låste han genast upp lådan och tog fram sitt manuskript. Skelettet var ju färdigt, behöfde blott arbetas ut i detaljer. Men så syntes honom, som om intet vore gjordt, att allt återstode. Det kom öfver honom en oro, en misstro till sig själf, och han började bläddra och läsa i det.

Fragment — bara fragment! Han visste det förut; dock nu förskräckte det honom, och han mumlade: »Bara ännu några månader — — —.»

På försök började han i detalj arbeta ut ett ställe — en stämning — för att lugna sin oro, men plötsligt stod tanken stilla: det fanns inga tankar längre — allt tomt — intet! Endast lamplågan kunde han se och uppfatta, och äfven den började breda ut sig allt större och större

Han vände då blicken utåt rummet; där såg han blott för sig en blåsvart skifva, som darrade mot rött i luften.

Han visste det ju: utan »det gyllene skimret» kunde han intet vinna eller nå. »Och bara några månader ännu, så hade allt varit färdigt!»

En bred förgylld rand, och händerna hopknäppta kring liljan, och blommor och växter bakom. Öfver det hvita ligger det och glänser och skimrar — och i morgon, i morgon — — —

Sten steg upp, slog i åt sig ett glas vatten, som han tömde i ett enda drag.

Ett ögonblick hade han, vid Gud, tänkt på, — att ännu vore det ej för sent, ännu kunde han taga och behålla det. Han fann sig vara uslare än han själf trodde: från den döda tänkte han stjäla.

Han sökte urskulda sig, ty den väckte hans vämjelse, denna tanke.

Men han kunde ju ej rå för den. Det hopplösa, som så plötsligt och obarmhärtigt grinade fram ur manuskriptet, förde den med sig. På en gång dök detta hår upp ur glömskan, förkunnande, att tankarna ej längre skulle mäta arbete, ej vilja lyda, att fastän blott halffärdigt, allt vore förbi. — Förtviflan födde den.

Den lämnade honom dock ingen ro, utan trängde sig fram mellan de förklaringar han sökte och fann, och hviskade: att ännu vore ej allt

slut; hon vore ju död och behöfde det ej; men han, — han ginge förlorad för ett människopåfund — för pieteten, för ett lappris skull.

Han gick bort, tog nyckeln ur korridordörren, öppnade fönstret för att slunga den ut öfver branten, men kastade den i stället ifrån sig på bordet och brast i gråt. — Kanske Gerda själf ej skulle nekat honom att taga det — — —

Men han ville ej hafva det!

Han hade kommit och mött och fört henne in i sitt lif, fylldt af lidelser, henne, det späda, oerfarna barnet, och ej förstätt vårda det, så att det mellan hans hårda händer frös och dog bort. Ett lif! Men öfver detta lif låge därför framtiden och drömmarna brustna i spillror — man kunde då ej bygga på den falska grund han byggt på — Gerda skulle aldrig vilja neka honom att taga det; det visste han, — skulle själf vilja bygga upp för honom igen — —! Om han — i stället för att det ruttnade i jorden, skulle behålla det som ett minne, som något, hvilket ständigt påminde om hans uselhet, — som något, hvilket — — —?

Omedvetet tog han nyckeln och började leka med den.

»Men, Gerda, Lars vill ej hafva det, vill ej bestjåla en död — vill ej — vill ej och skall ju ej heller taga det!»

Men han tog äfven papperssaxen, trädde nyckeln upp på den, lät den svänga rundt, allt hastigare och hastigare; han liksom rättade sina

steg efter svängningarna, som bildade underliga, skimrande cirklar.

Plötsligt lät han nyckeln stanna, stannade äfven själf och mumlade: »Det är allt bra sent att spela sentimental. När jag en gång dödat henne, hvarför ej taga steget fullt ut? Stort uslare kan jag dock ej bli. Ingen får veta det; och hvad angår mig hvad andra människor tänka och bruka! — — — Är själf ej själf — — —?»

Han visste, att det ej var han själf som tänkte det där, visste, att det blott var mod han stod och hånade sig till, och ville ej gå — men visste, att han skulle gå. Och det hemska i denna kamp med förut bestämd utgång förfärade honom, och för att hindra sig ropade han till sig, att aldrig skulle han få sin frid igen, att det aldrig skulle kunna bringa välsignelse, liknade sig vid en hyena, som i natten smyger efter as — men drogs halft mot, halft med vilja och skyndade att öppna korridordörren, tordes ej stanna i gån-gen, ty han fruktade hvar ögonblick, att ån-gesten skulle kunna förlama honom. Det stack och smärtade i axel- och bröstmuskler, — den brände denna ångest.

Ett par lampor brunno därinne. Men han såg ej, ville ej se annat än flätorna och grep den ena, men flyttade så handen beslutsamt upp nära intill kinden, tånjde ut flätan något och satte saxen till. Med ett gnisslande läte bet den in i håret, och som en ristning i skiffer skar

lätet honom genom själen; men han nästan sågade af flätan och flydde med sitt byte.

Det brände honom i händerna. Kommen in i sitt rum, lät han det falla midt på golvet. Han trodde han skulle bli galen, vacklade hän mot lådan och sökte fram ett litet paket: en flaska och en helt liten spruta. Han nästan tömde sprutan i armvecket.

Ah, hvad det slappade till ro!

Af och an vaggade han sig i stolen, som ville han vaggas bort från allt in i likgiltighet.

Efter en stund reste han sig, tog upp flätan, gömde henne omsorgsfullt i lådan och gick så med ett liknöjdt leende kring läpparna åter in till Gerda.

Bland den massa blommor Capris kvinnor under dagen bragt henne valde han ut några buketter hvita liljor, löste upp dem och lade dem den ena efter den andra vid kinden, öfver axeln långt ned öfver bröstet för att dölja.

Han kände sig blifva allt slappare och slappare och utbrast med ett hånskratt: »Jag är ändå en bra kärleksfull make — öm intill det sista!»

XI.

»På tio minuter bara; drick en kopp te med oss!»

»Nej.»

»Är det då rent omöjligt att öfvertala dig?»

»I kväll går det nog inte, men kanske jag tittar upp till er på hotellet i morgon. När reser ni?»

»Vi stanna väl så där en två, tre dar ännu. Men du måste komma. Vet du, Sten, jag har talt med Elin så mycket om dig; du intresserar henne så, och får hon höra, att vi träffats, blir hon bara ledsen, om du se'n ej kommer. Du skall få se så rar hon är, en riktig praktgumma, en rackarunge att vara snäll och söt och — —»

»Hur länge ha ni varit gifta?»

»Tre månader redan.»

»Det kan man höra. Men jag far med den där spårvagnen, så adjö med dig, Berg! Det var ju roligt att träffas; men du får ursäkta, — jag har att göra hemma.»

»Nej, minsann du slipper så lätt. Ge du katten i spårvagnen, för vill du nödvändigt hem, så följer jag ett stycke. Härligt väder, — Elin sitter heller inte i sjön, kan gärna vänta. Jag vill se, hvar du bor, för att kunna hämta dig i morgon, förstår du.»

»Det blefve lång väg, — ända upp till Söder; hellre skrifver jag upp adressen åt dig.» Han letade fram ett kort ur plånboken och frågade: »Har du en blyertspenna?»

»Å, Sten, kom nu, så gå vi in på Rydberg och dricka något. Alltid får vi fatt i en penna se'n. Hvem vet, när vi träffas härnäst. Vi sätta oss i ett hörn och beställa något, — behöfver ju ej dricka, om du ej vill. Du skall få höra, hur det gått mig, — vi ha ju så mycket att tala om. — Se så, gör mig den glädjen!»

»Hör du, jag kan gå med, men på ett villkor: rör ej vid minnen.»

»Det var då för snällt af dig! Jag skall ej röra vid något; var du bara lugn, käre, gamle kamrat,» och han klappade honom om ryggen.

Klockan var knappt åtta, så att lokalen ännu var nästan tom. De slogo sig ned i ett hörn: Berg i soffan och Sten i en stol med ryggen vänd utåt lokalen.

»Hvad ska' vi dricka?»

»För mig starkt kaffe.»

»Och punsch?»

»Som du vill. — Det är första gången jag är på restaurant se'n jag kom hem.»

»Hemma hos oss kommer man heller ingenstans; vi ha en sorts klubb en gång i veckan, det är alltihop. Men de här dagarna har jag festat om rätt bra, träffat en massa gamla kamerater; ingen enda kände till din adress. Att jag skulle få fatt i dig ändå!»

»En tillfällighet. Jag kommer aldrig tillsammans med någon, har hushåll hemma.»

»Är det inte härligt ändå, du, eget hushåll? Du skulle bara se Elin så hon styr för oss två. Himmel, om vi nu bara finge barn snart!» och han tillade med strålände ögon: »Men du, det kan hända hon kommer en vacker dag och har något att säga, och då ska du få se på — —.»

»Skrik, skrik högre, så hela lokalen, så kyparen hör dig,» och Sten började ringa, som han därmed ville tysta honom. Kyparen kom springande. »Mera kaffe!»

När de fått det begärda, sade Sten, dröjande: »Vi bli väl sittande en god stund ännu, så skicka ett bud till din fru och säg hvar du är; behöfver ju ej säga att du är tillsammans med mig, — bara lugna henne.»

»Å prat! Elin är aldrig ängslig.»

»Du skall sända bud, tag ett stadsbud! Man kan aldrig veta hvad som — och oro kan vara förfärlig, — så skrif några rader! Du skall ju ändå skriva upp min adress, — eller vill du ej ha den?»

»Jo, visst vill jag, — och du kanske har rätt i alla fall.»

När Berg afsändt budet, satt Sten fortfarande tyst med blicken stirrande, som såge den genom väggarna ut i rymden. Berg mönstrade honom. Han var sig lik; något magrare kanske, men kindkotorna, hvilka trädde skarpare fram än förr, gånvo ansiktet ännu mer kraft. I ögat låg som en undertryckt feberglöd, och handen, som hvilade på stolskarmen, var knuten och pressade in tummen så fast, att nageln syntes röd mot det sammantryckta köttet.

»Sten du, det är bäst jag får din adress med detsamma.»

»Gif hit, så skrifver jag upp den åt dig; men ge den ej åt andra! Jag vill ej ha några besök; i alla fall kommer — vill väl ingen komma heller. Där,— var ej ängslig — det är den riktiga.»

»Men gör du ej orätt att isolera dig så där?» sade Berg och stoppade in kortet, »du som borde begagna hvar tillfälle att — —.»

»Skulle jag kanske slå mig i släng med de våpen du kallar kamrater?»

»Nej, men det finns väl andra, vet jag.»

»För mig, — som ingenting gjort!»

»Ja, — nej, du vet väl själf bäst hvad du har godt af. — Har du fått ditt arbeté färdigt?»

»Så där tämligen, inte fullt ännu; det har blifvit längre än jag trodde. — Men du dricker ingenting; jag dricker aldrig annars, men i kväll

smakar det. — Skål!» och Sten tömde sitt glas och fyllde det på nytt. »Jag gör dumt, borde dricka ibland för att hvila ut; det tröttar, det där tankearbetet; — och bara missräkningar till tack. Jag har för resten börjat arbeta om det från början igen, — om det intresserar dig; var ej nöjd med det, — bara förbannelser och utropstecken. — Den här smulan slår mig åt hufvudet, märker jag. — Börjar bli svagt här,» tillade han och pekade leende på sin panna.

Men i hans blick låg en skräck, en djup förtviflan, som skrämde Berg. De sutto tysta en stund, tills deras blickar åter möttes.

»Hvad tänker — — hvad ämnar du säga? Säg bara ut — i kväll gör det ingenting.»

»Jo, Sten, när du bara har lidanden och motgångar af det, hvarför i all världen ej ge allt ihop på båten? Du har ju medel nog, — ge det fanders alltsammans; kom och blif hos oss några månader för att friska upp dig; se'n ligger ju hela lifvet för dig.»

»Och om jag skulle vilja det?»

»Så var säker, att du vore så hjärtligt välkommen,» utropade Berg och sträckte glad handen emot honom.

»Nej, så skulle jag ej *kunna* det, helt enkelt. Hvad har du för begrepp, hvad tror du egentligen? — Tror du man kastar af det som man ömsar — som man kastar bort en utsliten rock? Det är just olyckan, att den, som en gång kommer in i labyrinten, ej kan hitta ut igen, utan

måste, som drivven af ett öde, irra och irra tills krafterna taga slut.»

»Eller hoppet dör.»

»Hoppet dör aldrig.»

»Det skall du inte säga, Sten. Alla de själfmord, alla de — —.»

»Då har förnuftet en gång fått ett öfvertag, som de skyndat att begagna.» Han ringde och tillade: »Jag går nu; kommer du med? Här kväljer mig.»

De voro i begrepp att lämna lokalen, när en grupp unga män, med cylindrar och öfverrockar ännu på, stojande, glammande kommo fram emot dem.

»Se, du har fått fatt i honom ändå,» sade en och skakade hand med Berg.

»Hvar har du ditt ide, Sten?» frågade en annan.

»Du lefver än — och världen vacklar ej,» sade en tredje, en liten blek skrivvare i rådsturätten, och torkade imman af sin pincenez med en näsduk, i hvars bård alla möjliga och omöjliga sportartiklar snodde sig.

»Som ni ser. — Berg, jag väntar på dig utanför.»

Därute hade kölden tilltagit. Snön knarade under fotgängarnes hastiga steg, och stadsbuden i hörnet stampade med fötterna, som ville de uppföra en sorts improviserad dans för tvenne herrar, hvilka med pålskragarna uppvikta om öronen stodo samtalande i hörnet.

Sten väntade ett ögonblick, men hastade så öfver gatan, vek af längs fasaden af Arfprinsens palats och ville just svänga om hörnet nere vid strömmen, då Berg springande upphann honom.

»Sten, du lofvade vänta,» sade han förebrående.

»Ja visst, men jag ville ej hindra dig, i fall du hellre velat stannat med de där — —.»

»Hvarför kommer du alltid med sån't! — Jag medger du kan ha rätt: det är något ytligt hos dem. Vet du, jag märkte det första kvällen jag kom hit redan. Har man varit borta en tid, tränger det sig på en. Men ett måste man gifva dem rätt uti, de följa med sin tid: ingen är efter.»

»Följa med sin tid!» ropade Sten och stannade. »En skällko följa de. — Moderna kragar, moderna ideer, — klädsnobberi, tankesnobberi, modet bestämmer det ena så väl som det andra. Öfvertygelse! Kom aldrig och tala om öfvertygelse! Ty hur vore det möjligt, att de då ständigt kunde svänga om på en gång, — höger om, vänster om, — i dag utskratta hvad de alla i går höjde till skyarna. Nej, en eländig humbug är det, det säger jag: ingen är sig själf.»

»Och du, Sten?»

»Jag? — Jo, jag, jag, — men här är ju heller inte fråga om mig. Kom upp och hämta mig i morgon, jag vill gärna lära känna din fru. Men kom före nio — eller när du vill, jag blir

hemma hela dagen. — Nej du, det är nog nu för i kväll. Du känner mig väl så pass, och sannerligen, — du besvärar mig, om vi nu inte skiljs åt.»

Berg kunde se Sten vika in på Vasabron och som en svart skugga glida längs broräcket tills han försvann i det otydliga.

»Den präktige pojken! Men jag tar Elin med i morgon. När han får se hur söt och —,» han afbröt för att ropa an en åkarläde, som just ämnade svänga in på Fredsgatan.

Men Sten kände ingen lust att gå hem, utan dref i sakta mak gata upp och gata ned, tills han trött gick in på ett schweizeri och beställde sig kaffe och konjak, och först då flickan gjorde honom uppmärksam på, att klockan vore tre och han den siste, aflägsnade han sig.

Ovan att dricka, hade han, utan att dock vara rusig, kommit i en så underlig stämning, halft uppsluppen, halft sorgsen, likgiltig, och när han stretade upp för de isiga, hala backarna under Katarinahissen, måste han le öfver Berg och hans hushåll. Han kom hem i riktigt munter stämning, tände alla lamporna i sina tre rum, gick af och an några slag och drog så upp gardinerna.

Utsikten var fri öfver strömmen. Därnere blinkade gaslyktorna som gula punkter, och de snötäckta taken skymtade ljusa fram ur mörkret. Han började skratta helt högt och tänkte på den effekt hans sex upplysta fönster måste göra;

man trodde han gäffe bal kanske — och så hade han bara eget hushåll; »himmel, om jag nu bara finge barn snart!»

Han hade aldrig haft så roligt och gick och skrufvade ned alla lamporna, så att de voro färdiga att slockna, ställde en i hvarv fönster och började så inne från sofrummet skrufva upp hela räckan. »Nu börjar det igen!» och han kastade sig ned på en soffa och skrattade och skrattade så att tårarna kommo honom i ögonen: Du Gud, hvad det kändes godt att få skratta en gång — —.

Men efter en stund kom han att tänka på den lille bleke skrifvaren i rådsturätten, på hans förargligt uppvridda mustascher, på hans idiotism, på hans — —: »Den eländige bengeln!» Och han släckte lamporna, utom de två i skrifrummet, och satte sig ned för att arbeta.

Det var Gerdas föreställning som nu blifvit verklighet: en orimligt stor packe af tättskrifna pappersblad. Han bläddrade och bläddrade i dem, och hans till ytterlighet uppdrifna öfverspänning liksom klarnade till ett ögonblicks nyktert medvetande af det vansinniga i de öfverdrifter han här hopat genom att så småningom skjuta öfver målet. Och han tog fram från sina gamla papper sin första plan, sin första utkast, för att ur dem söka ut en lugnare, en mer modererad ton.

Inne mellan arken fann han ett litet löst papper, men ej hans stil — så darrande; och

han läste det. Och där slog honom till mötes som en doft af skog och sol, af något främmande, något kyskt — af en ton, hvars ekon länge, länge sedan förklingat mellan törnen och snår — —. Han tviflade: det hade han aldrig skrifvit. Men det var ju den dikten han skref för henne — det andra — den morgonen — i skogen — —.

Och han sköt sitt arbete åt sidan och sökte fram ur dess gömsle en i hvitt inlindad packe, lade den på bordet och öppnade den: ur sitt fångsel framvällde en massa guldrödt hår. Ordigt låg det trassladt uti hvart annat, men som om det ägt lif, löste det sig allt luftigare och luftigare och glänste och skimrade. — —

Han förde handen under det och tog fram en liten barnmössa, — en mössa, som Anna funnit bland Gerdas saker och sändt honom, nästan af spetsar bara. Mellan hakbanden var inknuten en liten pappersremsa, på hvilken något stod skrifvet, men oläsligt, igensuddadt.

Och han sköt sitt arbete än längre åt sidan och lade mössan och dikten till håret som en grupp för sig, ställde lamporna emellan, och började så en orolig vandring af och an, in i de mörka rummen och så åter ut, för att hvar gång stanna några sekunder framför skrifbordet.

Blott en gång blef han stående vid ett af fönstren, stirrade ut öfver staden och mumlade:

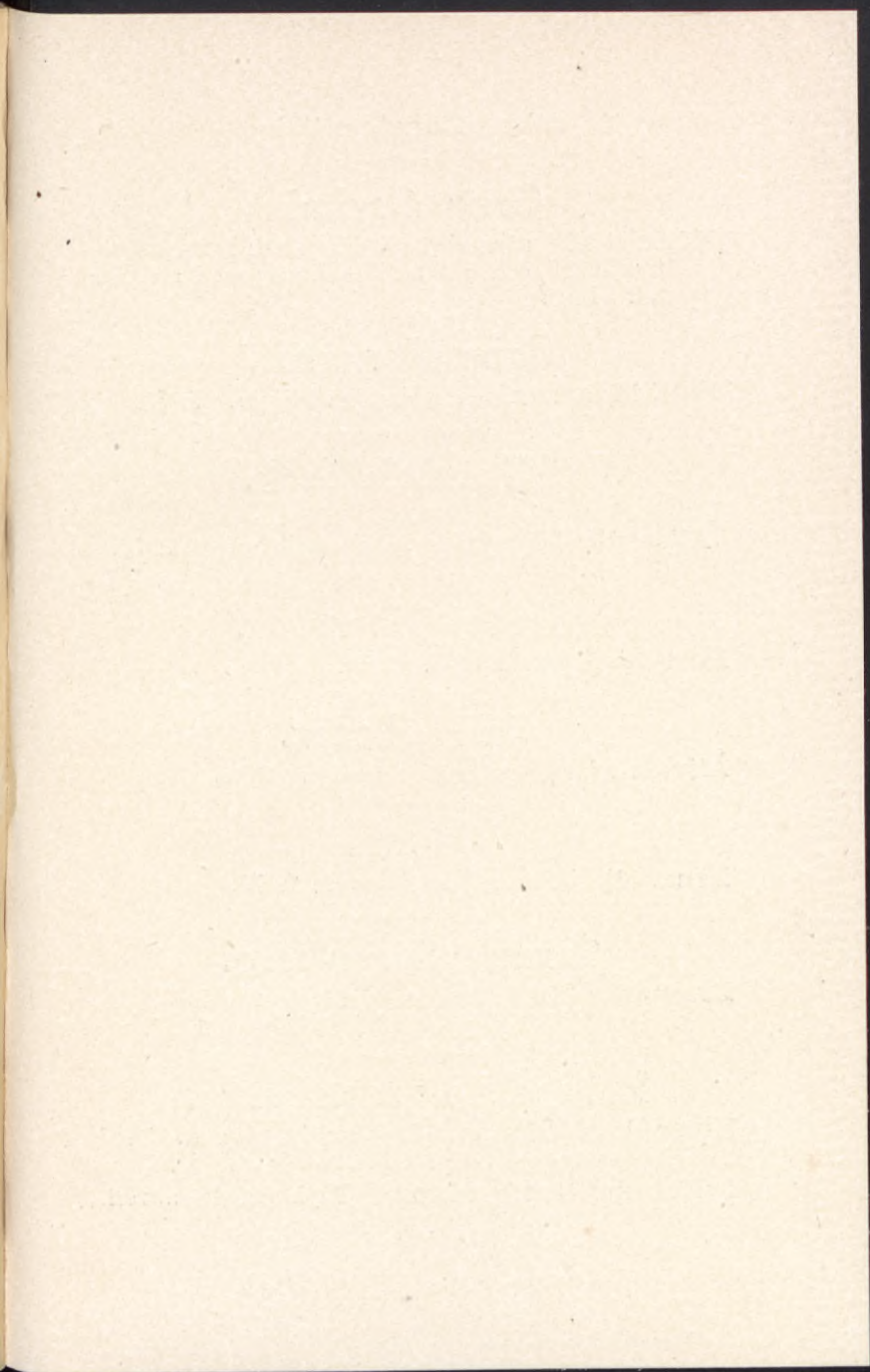
»Männe bara Berg gick hem?»

— — — När hushållerskan vid sjutiden kom in med kaffebrickan, satt Sten lutad öfver sitt manuskript; bredvid honom på bordet låg ett hårdt sammanviradt paket.

»Önskar herrn något?» frågade gumman, när hon satt brickan ifrån sig.

»Nej tack!» svarade Sten, men då hon kommit till dörren, ropade han henne tillbaka och sade: »Jo, om här kommer någon och frågar efter mig, en herre med ett litet spetsškägg, så säg, att jag gått ut — gått ner i sta'n för att göra besök på ett hotell, eller så. — Och, fru Sundström, är det inte lite kallt — så var god gör upp en duktig brasa — fortast möjligt.»

Albert Bonniers förlag.

Erna Carlmin.

Kärlek. En afhandling i dramatisk form om äktenskapet och det sedliga lifvet, med ett företal. 1 kr.

Jane Gernandt.

Fata Morgana och andra berättelser. 2: 50.

Mikael Lybeck.

Unge Hemming. Novell. 2: 50.

»Allas vår Margit.» Småstadshistoria. 1: 50.

Gerda Meyerson.

Port-Stina. Berättelse. 2 kr.

Carl Nissen.

Älfvarek jämte andra berättelser. 2 kr.

René.

Lena. En bok om fruntimmer. 2: 75.

August Strindberg.

Dramatik: Inför döden. — Första varningen. —
Debet och Credit. — Moderskärlek. 2: 25.

Karl A. Tavaststjerna.

Korta bref från en lång bröllopsresa. Med
en omslagsteckning af *V. Andrén*. 2: 25.

I förbund med döden. Psykologisk novell.
(Under pressen.)

1001850795

